ԱՒԵՏԱՒԵՐ

ՈՒՄՈՒՐ ՏԻՆԻՑԷ,

ՒԼՄԻՑԷ, ՊԷՅԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ՛ՒՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՂՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 22, 1910. Ն՝ 43

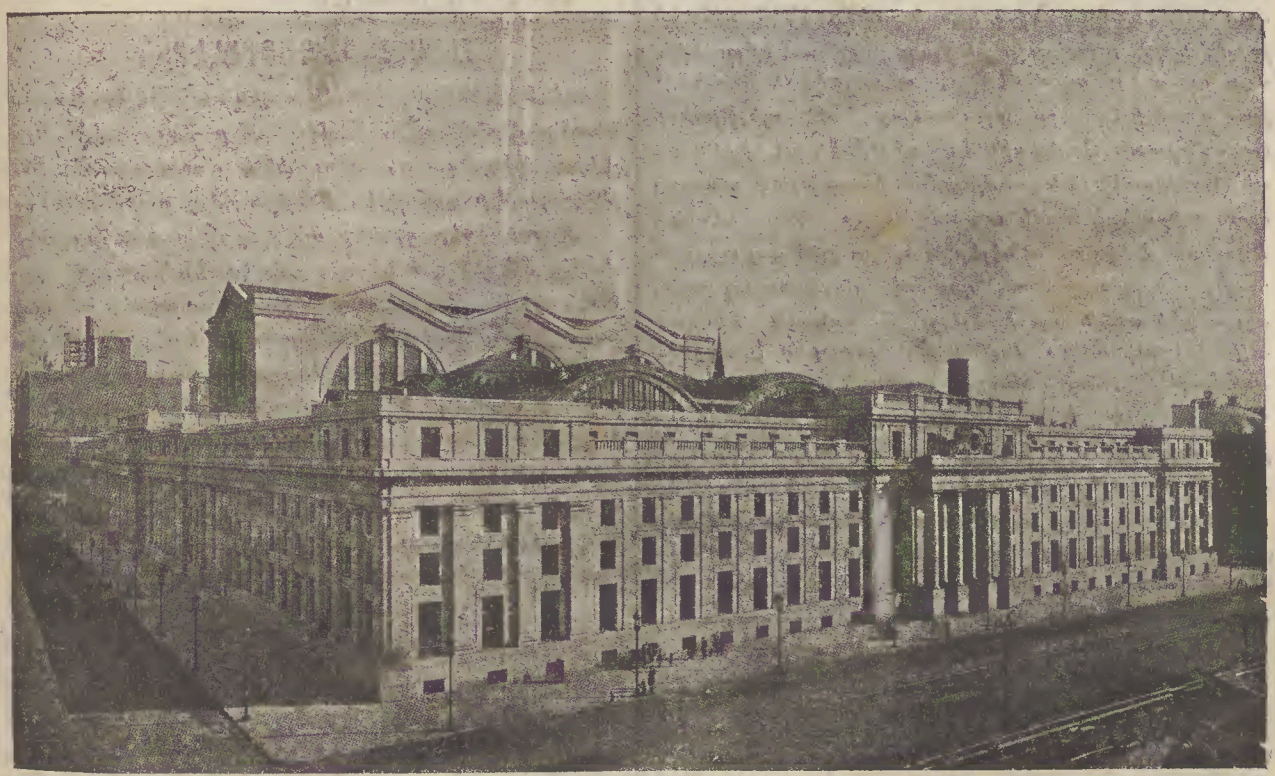

ՆԻՒ ԵՕՐԳՏԱ

ՓԷՆՍԻԼՎԷՆԻԱ ՇՄԷՆՏՂՑՓԷՐ ԽԱԹՐՂՆՂՆ ՄԷՐՓԷԶԻ ԷԷՆԻ ՄԷՎԳՂՑՓԻ

﴿ اوەدپار هفتەلق غزتە — درسعادتده پابل هاوسده — مدير مسئول ـ صموئيل ق٠ هاروتيونيان ﴾

ՇԵՐԱՒԹ
Սէնթիկի 40 Պրչ.
Ամբիգա լիւն 2 Տօլ.
Ինկլիթերրա ,, 8 Շիլին
Մեմ. սարբէ ,, 10 Ֆրնգ.

Էլտէն Նումբէսի 40 փր.

Իլանաթ գրյմէթլերի միւ'թէահիլ

ԱՒԵՏԱԲԵՐ

ԽՐՄԷՆԻԱՒ
ՎԱՒ ԽՐՄ. ՀՈՒՐՈՒՏԱՔԸ ԻԼԷ ԹԻՒՐՔԱՒ
ՀԱՑՓԱԼԸԳ ՊԱԶԷԹԱ
Միւ"ելլիճլեր Հ. Մ. Ալէճ
Հ. Ս. Պարնըմ
Մ. Մինասեան
Պալըքըլ Հասւա ,
Տէր ի Սա'ատէթ, Թիւրքիա

THE AVEDAPER

A WEEKLY PAPER
ARMENIAN, ARMENO-TURKISH.
EDITORS H. M. ALLEN
H. S. BARNUM
M, MINASSIAN
American Bible House
Cons/ple, Turkey

TERMS
An. Subscrip. Ps. 40
U. S. A. $ 2
England Shils. 8
Other countries Frs. 10

Single Copy 40 Paras

Advertising rates on application

Ի'ԼԱՆ

Պու սէնէ չօգտան վազըֆ օլտըգ քի կիրակի Մէքթէպի տէրսլէրինին Իզահաթընը Աւետարէրտէ նէյր էթմէք ուսուլը հանլըչ իտի, լաքին օլ թարղտա պաչլամըչ օլտըղմըզտան պիւթիւն սէնէ էօյլէ տէ-վամ էթմէք միւնասիպ կէօրիւլտիւ։ 1911 սէնէսի իչիւն եկնէ Իզահաթը քիթապ չէքիլմէսէ նէյր էթ-մէք ուսուլը դաատմէմիզէ տէօնէրիզ։ Իզահաթ իքի գրսմ իւչ նէյր օլունաճագ, վէ պիրինճիսի Ճունվարտան Ճունիսին նիհայէթինէ, վէ իքինճի-սի՝ Ճուլիտաէն Դեկտեմբերին նիհայէթինէ գատար օլան տէրսլերի հավի օլաճագ տըր։ Պու սէնէքի Իզահաթ էվվէլքի սէնէլէրին տէրս քիթապլարընըն հավի օլտըղլարընտան զիյատէ մուճատասալ տըր, զիրա քիթապըն սահիֆէլերի թագրիպլն եիւզտէ էլլի զիյատէ տիր։ Իւք ալթը այլարըն էրմէնիճէ Իզահաթը չիմտի հազըր օլտըղը կիպի, էրմէնի հրուֆաթըլէ Թիւրքճէսի տախ Հոկտեմբերին իպթիտալարընտա հազըր օլաճագ տըր։ Հէր պիր գրսմըն ֆիյաթը պիր ղուրուչ օլուպ՝ պիւթիւն սէնէնինքի 2 ղրչ. օլաճագ տըր։ Իւմիտ էտէրիզ քի պու քիթապլար պիզիմ կիրակի Մէքթէպլէրի-միզտէ 'ումումին իսթի'մալ օլունաճագլար տըր, վէ թալիպ օլանլարըն քէնտի սըվարըլարընըր տէր-հալ կէօնտէրմէլէրի արզու օլունուր։ 3—3

ԵԼՆԻ ՆԷՇՐԻՅԱԹ

'ՕՍՄԱՆԼՐՃԱ ԻԼԱՀԻ ՔԻԹԱՊՐ. Սահիֆէ 316, Ֆիյ. 5 ղրչ.

ՏԱՄՆԵՐԿՈՒ ԴԱՍԵՐ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐՈՒ ՂԱՓՁ-ՐՈՒԹԻՒՆ ՅՈՒՅՆԵԼՈՒ ՎՐԱՁ։ Էջ՝ 63, գին՝ 1 գահ.։

حيوانات ايله حسن معامله حقنده اون ايكى درس صحيفه ٦٣

فيئات ١ غروش

Սոն իքի քիթապլարըն ֆիյաթընտան՝ մէքթէպ-լէր իչիւն խուսուսի իսգոնմօ էտիլէճէք տիր։ Մա-հալ ը ֆիրուխթը Իսթանպօլտա Ամէրիգան Խանը քիւթիւպխանէսի։ Թաչրալարտան Ամէրիդան խա-նընտա Մր. Ու, Ու, Փիթ ճէնապլէրինէ միւրաճա-'աթ էտիլմէլի տիր։ 2—5

ԳՐ. Հ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

ՀԻՍՍԻՅԱԹ ԳԱԹՐԷԼԷՐԻ

—Եէնի Սէնէ չի'րլէրի, Պէտպին սահիֆէլէրը, Գալպ-կեահ ը միւ"մինաէն, Զէմզէմաթ ը Հուրրիյէթ, Կի-լիկիա ֆիղանլարը, Թուհֆէ ի մահիպպանէ, Ին-թիզաղաթ ը գալպիյէ, Թէլգինաթ ը սամիմանէ։—

Իչպու էսէր գրսմ ը ա'զամը հէնուզ նէյր օլուն-մամըչ 38 փարչա կիւղէլ չի'րլէրտէն 'իպարէթ տիր։ Ա-եաբէներին ճիւմլէ օգուչանլարընա պիրէր նիւսխէ ալմալարընը իաասէթէն Թավսիյէ էտէրիզ։ Ֆի'յա-թը Իսթանպօլտա 4 վէ թաչրատա փօսթա իւճրէթի իչինտէ օլարագ $4\frac{1}{2}$ ղրչ. տըր։ Սաթըն ալմագ իս-թէյնէրը տօղրուտան իտարէխանէմիզէ միւրաճա-'աթ էթմէլի տիրլէր։ Ատանա վիլայէթի իչին մէրքէզ ի ֆիւրուխթը Ատանատա Ոսկիան էֆ. Ոսկիանեանըն տիւքքանը տըր։

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

ՀԱՄԱՌԱԳԱՅԻՆ

1911

Ընդարձակը՝ էջ 352՝ գին 3.20 դ., համառօ-տը՝ էջ 128՝ գին 1.20 դ.։ Կազմրն՝ Մատթէոսեան Տպարան. Կը ծախեն գլխաւոր գրավաճառներ։

Իւրաքանչիւր Հայ — այր և կին, հայր և մայր, օրիորդ և երիտասարդ, ամուսնացեալ և ամուրի, գեռատի աղջիկներ և մանչեր, առողջ և հիւանդ— ի մի բան ամէն վիճակի, գիրքի և հասակի Հայ կ'օգտուի, մարմնով, մտքով և հոգւով, Հանրագի-տական Օրացոյցէն, որ ունի նաև 18 պատկեր և 12 մրցանակաւոր խնդիրներ։ Հասոյթը Աբեղեան Ողբանոցին է։ Փութալ գնել հատ մը, քանդի չուտ կըսպառի մեր Հանր. Օրացոյցը։ 3—10

ԱՒԵՏԱՒԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,

'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՑԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ'ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՂՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻԼՑ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 22, 1910 Ն՝ 43

ՊԷՆՑ Ի ՄԱԽՍՈՒԻՍԼԱՐ

ՈՒՖՈՒԴ
(Հ. Մ. Ալէն)

Նէ՝ եօրէքն եէնէ ճեաճէլի. Ղազէթամզըզն գապընըն տըչ սահիֆէսինտէ փէնսիլվէնիա չմէնտըֆէրինին նօգթա ի միւնթէհասընտաքի մէվզո՛ֆի ճէտիխինին բէսմինի նէչր էտիյօրըզ քի պա՛զը խուսուսլարտա ալունեատա էն 'ահիպ պինա տըր։ 32 միւբէպա՛ տէօնիւմ իսթի՛ազ էտէն իչպու միւքէլէֆ պինա թագրիպէն 6 սէնէտէ ինչա էտիլէ պիլմիչ ատր։ Մէրքէզ ինթիխապ օտասը գատիմ Ռօմա ալվանլարը թարզը մի՛մարեսինտէ եատիըլմըչ օլուպ 150 այագ ևիւքսէքլիյինտէ, 108 այագ էնինտէ վէ 314 այագ ուղունլըզընտա տըր։ Մէվզըֆին վէ տա՛իրէնէն պիւթիւն մէսաւէ ի սաթհիյէսի 112 տէօնիւմ օլուպ, 16 միլ ուղունլըզընտա եօլու միւհէյվի տիր։ Պու մէվզըֆտէն իչքի թագըմ թիւնէլլէր՝ էվվէլա չէհրին ալթընտան վէ պա՛տէհու Շիմալ վէ Հըտսըն ըրմաղլարը մէճրալարը ալթընտան ուղուն պիր մէսաֆէյէ գատար իսթիտատա էտէր։ Իչպու թիւնէլլէրտէն պիր թագըմը Նիւ Եօրգը Լօնկ Այլընա իլէ վէ տիկէրի տաղի Նիւ Եօրգը Ճըրզի սիթի իչինտէն ասլ գարա գըթ՛ասընա բապթ էտէր։ Իչպու ճէտիմ թէչէպպիւս Փէնսիլվէնիա չմէնտըֆէր գումհանեասը իւզերինէ ագալլի 30 միլեօն ինկիլիզ լիրասընա մալ օլմուչ տըր։ Վէ լաքին էլտէ էտիլէն նէյթա՛իճ իչպու 'ազիմ մէսարիֆին էտիլմէսինին քեամիլէն ճա՛իզ օլտըղընը իսպապթ էտէճէք տիր։ Լօնկ Այլընատա չիմտիյէ գատար գապլի սիւքնա օլմայան պէօյիւք արազի գըթ՛ալարը — 'արապալար — պու սայէտէ չէհրին հուտուտը տա՛իրէսի տախիլինէ կէթիրիլմիչ օլարգլարը կիպի, Ամէրիգանըն էն պէօյիւք չէհրի Ամէրիգա գըթ՛ասընըն հէր թարաֆը իլէ տօղրուտան տօղրույա հալը իսթիլաթա կէթիրիլմիչ տիր։ Իչպու պէօյիւք չմէնտըֆէր իսթիթը իւզերինտէ իճրա օլունան ամէտչիւսէ տա՛իր պիր ֆիքր ու թէսավվուր չու քէյֆիյէթտէն էտինիլէ պիլիր քի հէր 24 տա՛աթտա 1,000 թրէն պու մէվզըֆէ միւվասէլէթ եախօտ անտէն հարէքէթ էտէր։

Պու միսիլու թէչէպպիւսլէրին մահալլի եախօտ միլլիտէն զիյատէ պիր մա՛նա վէ էհէմմիյէթլէրի վար տըր։ Անլէր ինսանլարճա տիւնեանըն չիմտիյէ գատար կէօրմիւչ եախօտ հաթթա խաթը ու խայալընտան կէչիրմիչ օլարզընտան տահա 'ալի պիր մէտէնիյէթէ տօղրու էտիլմէքտէ օլան ֆէննի վէ իճթիմա՛ի թէրագզընըն մատտի տէլիլլէրի տիրլէր։

Փօրթո-Կէլ էրլանէրինէն տո-գո-րը. Տէյլ Մէյլն մուխապիր ի սիյասիսի չու կէչէն իքի սէնէ զարֆընտա Փօրթուկիզ վագը՛ալէրինին պիր չէրհ ու թէֆսիրինի վէրմէքտէ տիր, քի պու չէրհ՝ սաթհի օլմատըգտան պաչգա, 'ալէլխուսուս տիւնեատա հէման հէր մէմլէքէթին սիյասիյաթընա 'ալագատար պուլունտուզընտան ֆէվգէլ'ատէ չայան ը տիպդաթ տըր տախսի։

Միւսաֆիրլէյհ տէյօր քի Գրալ Գարլօ, հա՛նի Գըբալ Մանուէլլին փէտէրի՝ պիր միւսթէպիտատ օյունը օչնամըչ տըր։ Միւչարիլէյհին պա՛իս վէ սա՛իգալարը հագդընտա ճարի օլան էֆքէար միւթէխալիֆ տիր, Օ 1908տէ վահիյանէ գաճըլ էտիլտի։ Հէնուզ 18 եաչընտատա պիր նէվճիվան օլան օղլու Մանուէլ գրալ օլտու, վէ փէտէրինին տիւչար օլտըղը հալտէն 'իպրէթ օլարագ փարլամէնթօ ուսուլընը իա՛ատէ էյլէտի, վէ մաճտու'աթա, հուրրիյէթփէրվէրանէ վէ հաթթա իֆրաթփէրվէրանէ վէ ֆէվգէլ'ա-

տէ հուրբիյէթ վէրտի։ Պունլարըն ճիւմլէսինէ բաղմէն, ֆուրթունա թօփլանմադա տէվամ էտիպ պունտան պիր գաչ կիւն էվվէլ կէնճ գրալըն պա-չընա փաթլատը, վէ անը պիր ֆիրարի մագամընտա քէնտինին գալէմրէվվի հիւքիւմէթինտէն թարտ ու թէպ'իա էյլէտի։ Էկէր Գրալ Գարլօս՝ պիր միւսթէպիտա օլտըղը սէպէպտէն սուգութ էյլէտի իսէ, 'աճէպա Գրալ Մանուէլին ֆիրար էթմէք սուրէթիյլէ հայաթընը գուրթարմադա մէճպուր օլմասը նէտէն նէչ"էթ էթմէքտէ իտի։ Պիր հալտէ փէտէր պիր հիւքմտար վէ ամիր ի մաթլադ օլտըղը թագտիրտէ, տիկէր հալտէ օղլու վէ խալէֆի պիր հիւքիւմէթ ի 'ավամըն խոթէքլի րէ"իսի իտի։ Եի-նէ տէ անլէրին հէր իքիսի տաճի պօչա չըզտը։ Ա֊փաչիքեար տըր քի 1908 ֆաճի'ասընը իզահ է-տիյօրլար տէյիւ զանն օլունան սէպէպլէր՝ Փօր-թուկիզտէ ախիրէն զուհուր էտէն ինգլիապը ի-զահ էթմէզլէր։ Պիզ սէպէպլէրի տաճա տէրինլէր-տէ արամալըյըզ։ Տաճա էսասի պիր սէպէպ — հէմ պունտան իւչ սէնէ էվվէլկին վազը'ալարընը հէմ տէ պու կիւնիւն վազը'ալէրինի չէրհ ու իզահ էտէճէք պիր սէպէպ պուլմալը իզ։ Մէս'էլէյհ պու նօզթաի նազարտան պագարագ եազլաչան պիր քիմսէճէ Փօրթուկիզին չիֆթէ հալընը եվվէլ պէ եվվէլ հէ-թէ-մէրն ի 'ավամըն վէլա ո֊ ինգլիզլէնդան նէչ"էրն էրնդէ պէր, վէ չիւպհէ էտիլէմէզ քի Փօրթուկիզ քէնտիսինին հիսսյաթը մուզթազիյաթը վէ իս-թի'տատ ու գապիտիւլէյշընէ զայրի մուվաֆըգ օլան պիր ուսուլը հիւքիւմէթին դուրպանը տըր։

Ինկիլիթէրրանըն մէչրուէթիյէթ վէ փարլամէնթօ ուսուլը հիւքիւմէթինի մուհաֆազա էտէպիլմէսինտէն իւէրի կէլմիչ օլան ֆէնալըղը չիմտիյէ գա-տար հիչ պիր քիմսէ քէչֆ ու թագտիր էթմէմիչ տիր։ 1780տէն 1870է գատար Էվրօփա Ինկիլիզ Գանուն ը էսասիսինէ սանքի չըլտըրասըյա մէֆ-թունն վէ հայրան իտի։ Դայէթ մուխթէլիֆ մէմ-լէքէթլէր, պիւսպիւթիւն իւմմի օլան մէմլէքէթ-լէր, սիյասի էսարէթտէն տաճա եէնի չըդմըշ օլան մէմլէքէթլէր, թէք պիր րէ"իսին հիւքմտարլըղընտան մա'տա հիչ պիր չէյ պիլմէմիչ, վէ պիլմէք-լիյէ տաճի հիչ գայտ ու վազիֆէ էտինմէմիչ օլան մէմլէքէթլէր Ինկիլիզ ուսուլը հիւքիւմէթինի քէնտիլէրինին մէչրէպ ու միզաճլարընա մուվաֆըգ կէլտիյի սէպէպտէն տէյիլ, անճագ մօտա ուսուլ օլուպ մահզա թէրագզը մա'նասընտա օլմասը, վէ սիյասիյաթ սէն'աթ վէ 'իլմինէ սօն սէօզ 'ատտ էտիլտիյի սէպէպտէն իսթինսախ եախօտ նազլ ու զարս էտէրլէր իտի։

Հիւքիւմէթի միւմէսիլէնին (մէչրուէթինին) սըրր ու հիքմէթի տէրս քիթապլարընտան էօյրէնիլմէզլ Ինկիլիթէրրատա ճարի օլան 'ան'անաթ վէ թէ'ամիւ-լաթ վէ թահքիմնամէլէր, վէ զընհի անլաչմալը բ'մալ օլունապիլիր չէյլէր տէյիլ տիրլէր։ Անլէր դանընն խավվասը, միլլի պիր էվսաֆընն 'անասըրը, ահվալը խուսուսիյէ վէ թէճարիւպի ֆարիգէ մահ-սուլը տըրլար։ Անլէրի թէրթիպ վէ թանզիմ վէ թահտիտ, անլէրի պիր Գանունը էսասիսէ պիր ճիւմի վահիտ հալինէ կէթիրէճէք սուրէթտէ թէվ-հիտ էթմէքլիք, վէ պա'տէհու անընն գապիլի թաթ-պիզ ու իճրա օլապիլէճէյինի ումմազլըղ՝ անլէրինէ-սասի սըֆֆէթէ վէ խասսիյէթինի կէօրմէմէք վէ վազ-թընն եավաչ եավաչ կէչմէսի իֆնա օլունա պիլիր, վէ 'ասրարճա միւտաէթինի իւթիւնտէն պիրտէն աթլա-նըլա պիլիր, խայալը խամընտա պուլունմագ տըր, Պիզ Ինկիլիթէրրատա օլանլարըմըզ սիյասի էվսաֆը պուլմագ խուսուսընտաքի հէփ հիւնէր ու մա'րի-ֆէթիմիզ իլէ պէրապէր գանուն ը էսասիմիզ խա-րիճէն պիր ագէճ մագամընտա ափանսըզ պիզէ վէրիլմիչ օլսա իտի, իչպու գանուն ը էսասիմիզի մէվգը'ի թաթպիգ ու իճրայա գօլապիլէճէյիմիզ զայէթլէ մէչքիւք օլուր իտի։

Իչթէ պունը էվրօփա հիչ պիր վագթ անլայսամա-մըշ տըր, Պունընն նէթիճէսի չու տըր քի Էվրօփա գա-րա գըթ'ասը վէ ֆիլհագիգա պիւթիւն տիւնեա Ին-կիլիզ Գանուն ը էսասիսինին քեազըտ թագլիտէրի իլէ աօլմուշ տըր, քի պունտան հագիգի հայաթ-պախչ ֆիքր զա"իլ օլմուշ տըր։ Կէրէք Ֆրանսա-տա, կէրէք Իթալիատա հիւքիւմէթ ի մէչրութէ ուսուլընըն սիյասի վէ իտարի պիր մուվաֆֆագի-յէթ օլմուշ իսկինի հիչ պիր քիմսէ իտտի'ա էտէմէզ։ Պու ուսուլ Իսփանիա վէ Փօրթուկիզտէ տաճի պիւսպիւթիւն մուզիրր օլաճաղընը հէրքէս իտտի'ա էտէպիլիր։

'Ալէլխուսուս, Փօրթուկիզտէ հիւքիւմէթ ի մէչ-րութէ ուսուլընըն չարթը մութլագը մէճգուտա տըր, եանի էհալի ֆէվգէլ'ատէ ճահիլ վէ իւմմի տիրլէր։ Թէրթիպ ու իճատ օլունա կէլմիչ օլան էն նազիք վէ չէփրէչիք հիւքիւմէթ ալէթինի՝ տէօրթաէ իս-չիւ վէ պէչքի տէ պէչտէ տէօրտիւ օգուչըպ եազ-մագ պիլմէյէն, վէ թարիխի չու կէչէն իւչ 'ասր զարֆընտա զաֆլէթ, իսթիպտատ վէ ինգլապ-թը 'ասքէրիյէտէն 'իպարէթ օլմուշ վէ պիր կիւնտէ հիւքիւմէթ ի մութլագա իլէ հիւքիւմէթ ի մէչրու-թէ արասընտաքի կիրտասը պիր աթլայըշտա կէչ-մէյէ չալըշմըշ օլան պիր միլլէթին էլինէ վէրմի-յին հալտէ, նէթիճէսի ֆէլաքէթլի օլմագտան պաշ-գա պիր չէյ օլամագ։ Փօրթուկիզտէ հիւքիւմէթ ի մէչրութէ ուսուլընըն մէվճուտիյէթինտէն պան

էթմէքլիք՝ կէրչէքտէն լիսանըն 'ազլա մուվաֆըդ հէր նէվ' իսթի'մալընը թէրք էթմէք տէմէք տիր ։ Իսփանիատա օլորը կիպի Փօրթուկիզտէ տախի հիւքիւմէթ ի մէչրուԹէ ուսուլը մասխարալըդտան պէտԹէր պիր չէյ օլմուշ տըր ։ Պու ուսուլ ըէֆահ վէ սա'ատէթի 'ուժմումիյէյէ գարչը պիր խիյանէթ մէյտանա կէթիրմիշ տիր ։ Փօրթուկիզ մէս'էլէսինտէ պաչլըճա 'անասըրտան պիր գաչը ,— էհա- լինին հիսսիյաթ , իսթի'տատ վէ գապիւիյէթլէ- րինէ մէչրուԹի , փարլամէնԹի վէ տէմօգրաթիք ուսուլընըն քիւլլիյէն զայրի մուվաֆըդ օլմասըն- տան նէչէթ էտէն ունսուրլարտան պիր գաչը իչ- Թէ պունլար տըր ։

'ԻԼՄ ԻԼԷ ՏԻՆԻՆ ՏՕՍԹԼՈՒՂԸ
(Հ. Մ. Ալէն)

«Լինկիլիզ ՖիլոսոֆաԹը 'Իլմիյէ Ճէմ'իյէթի» ա- խըրէն Շէֆիլտ չէհրինտէ 'ադտը իճթիմա- էթմիշ տիր ։ Պու միւնասէպէթլէ եօրդ Արքեպիս' կոպոսը պիր նուԹգ իրատ էթմիշ տիր քի էլեկվմ 'Իլմ իլէ Տինին եէքտիկէրի իլէ օլան միւնասէպա- Թը հաղըրէսինի ղայէթ վաղըն վէ հադիսի սուս- րէթտէ իզահ էթմիյի սէպէպտէն ճիտտէն չայան ը տիգգաթ տըր ։ Միւչարիւէյհ չու խուսուսա նա- զար ը տիգգաթ ճէլպ էտիյօր քի 19ընճը 'ասրըն էվասիթինտէ էրպապ ը 'իլմ ու մա'րիֆէթ իլէ էր- պապ ը 'իլմ ի իլահիյաթ արասընտա 'ալէտտէվամ միւճատէլաթ վուգուզ' պուլմագտա իտի ։ Միւչար- իւէյհին պէյանընճա հէր իքի Թարաֆ ի'Թիմատ ը նէֆս Թէճավուզ վէ Թէ'արրուզը իլէ տօլու իտի- լէր ։ 'Իլմի իլահիյաթ տիւնեատա զուհուր էտէն էֆքար ը ճէտիտէյէ հաղըրլըգսըզ օլորընը- տան , իսթիյարլարընն ճահիտ վէ մաղրուր կէնճ- լէրին հուզուրընտա պէրմի'Թատ եափտըզլա- րը կիպի մու'ամէլէտէ պուլունմագլըդա մէյհալ իտի ։ Պա'տէհու Արքեպիսկոպոս չու սօն սէնէ- լէրտէ վուգուզ' պուլմըշ օլան Թէպէտտիւլաթը Թահ- լիւէ չըգըշյօր ։ Միւչարիւէյհին նուԹգընընն պու- դրսմը 'այնէն ինԹիպատա չայան տըր՝ 0 տէյօր քի ,

«Տիկէր պիր մէյլ ու ֆիքը 'ամիլ պուլունուս- յօր իտի ։ Հիչ չիւպհէ եօգ քի հալա 'ավամ- փէսէնտ զագէԹալարտա , վէ 'ավամփէսէնտ վլաԹֆօրմտա էսքի միւճատէլաթ վէ միւնա- գաշաթ կանգոլարը վար տըր ։ Հալա 'իլմ վէ տի նին տիւմտարլարը Թէմմիյէ օլունա պիլէնլէր եէք- տիկէրլէրիյլէ զավզա նիղա՝ էթմէյէ մէչհալ տըրլար, Լաքին հէր իքի Թարաֆըն էն էյի վէ էն 'ալի ատէմ- լէրի միւԹաբէքէ, Ալլահ միւԹաբէքէսի լիւզումընը, սու"ի Թէֆէհհիւմլէրի պէրԹարաֆ էթմէքլիք, միւֆ- րիհանէ վէ 'աճէլէ միւտա'ալարտան րիճ'աթ էթ- մէքլիք , քէնտի մէվզը'լարընը տահա 'արիզ ու 'ամիզ ԹէտգիԹ ու միւԹալա'ա էթմէքլիք , վէ էֆքեարճա քէնտիլէրտէն ֆարգը կիպի կէօրիւնէնլէրին մէվ- զը'լէրինի տահա Թէվէճճիւհքեարանէ սուրէթտէ անլամազա չալըշմագլըդ իչին պիր միւհլէթ լիւ- զումընը ճիտտէն հիսս էտիյօրլար ։ Պիր Թա- րաֆտան 'իլմ քէնտինին մահտուտիյէԹլէրինտէն խապէրտար կիպի կէօրիւնիւյօր ։ 0 միւԹէ'տա տիտ տա"իրլէրտէ քէնտինին իտտի'ալարընը Թահ- տիտէ մէճպուր օլտու ։ 'Իլմ քէնտի Թէչէպ- պիւսաթը տիկէր Թարաֆլարա տօգունըը տիւչիւն- ճէսիյլէ հադիսաթը Թէհարրի վէ ԹէԹէպպիւ' էթ- մէքլիք ասլա մէն' օլունմամալը տըր ։ Պու անընն մուվաֆֆագիյէթինին պիրինճի չարԹը տըր ։ Լաքին 'իլմ վագԹըյլէ էթտիյի կիպի , տահա իլէ- րիյէ վարարագ քէնտինին Թէհարրիյաթ վէ Թէտ- գիգաթ իլէ եէթիչմիշ օլորընը նօգԹալարընն հուտու- տը խարիճինտէ հիչ պիր չէյ պուլունմատընը , վէ քէնտինին Թէտգիգաթ վէ Թէհարրիյաթը իչիւն միւնասիպ վէ ֆիլհագիգա մուղԹազի օլան մէվ- զու' վէ ուսուլլարընն պիրճիւմլէ հագիգաթ վէ ֆի'- լիյաթ իչիւն եէկանէ մընգեաս վէ մի'յար օլորընը իտտի'ասընա չընգըշմամալը տըր ։

«Իչլէմէքլիյին մուգԹազի պիր ուսուլընը՝ խու- սուսի պիր հագիգաթ 'այարը հալընա զօմագլըզըն իչպու մուխաթաբատընը 'իլմ էօյրէնմէքտէ , վէ պիննէֆս քէնտինին տա"իրէ ի չիւմուլ վէ իհաթա- սը տախիլինտէ պուլունան մէվատտ վէ մա'լիւ- մաթտա տախի օլ մուխաթաբատան սագընմագտա տըր՝ 'Իլմ ու մա'րիֆէթ էլեկվմ վագԹըյլէ օլորընը- տան զիյատէ 'իւլում ու մէ'արիֆ սիյասիյէսինտէ էք- սիք հալզալար օլորընը հիսս էտիյօր ։ Վէ չիմտիյէ գատար իզահ օլունմամըշ էսրար պուլունաըընա տահա զիյատէ ակեահ տըր ։ 0 էօյլէ պիր տէրէճէյէ եէթիչմիշ տիր քի քէնտի ֆարգիյէլէրինի Թէճրիպէ էթտիյի սըրտտա ֆարգիյէլէրինին ինսանը վէ էչ- եայը քեամիլէն վէ գաթ'ի սուրէթտէ իզահ էթ- մէքտէ իտիյինի ի'լան ու պէյան էթմէքտէն զի- յատէ սապր վէ իման էսէրլէրի կէօսԹէրմէքտէ տիր ։ 'Իլմ հալա մատտի 'ալէմին էսպապը զա"ի- պէսինի վէ էճզա ի միւրէքքիպէսինի , վէ հայա- Թըն ասլ ու մէնշ"էինի , բուհը ինսանինին հարէ- քէթլէրինին մա'նասընը իհաթա վէ իհԹիվա էտէն սըրր ու հիքմէթինի մէվճուտիյէթինի տահա չէ- տիտ սուրէթտէ հիսս էտիյօր։ Իչպու սըրր ու հիք- մէթ տաչդուսը իլէ պէրապէր տա"իմա հիւքմէթ վէ փէրէսԹիչ տուչդուսը տախի զուհուր էտէր ։

«Ալէմ ու ճիհանըն սըրր ու հիքմէթինի իզահ էտէն

նաղարիյէ մագամընտա մատեխյուն մէզհէպի իւէ թապի'իյուն մէզհէպինին էլեէվմ էն մէշհուր 'ալիմլէրին ինանինտէ ի'թիպարտան տիւշմիւշ իտիքլէրի եագընէն իտտի'ա օլուննա պիւլիր։ Մա'լիւմաթ վէ մէ'արիֆի 'իլմիյէնին հուտուտալարը պուլունտուղընը քէմալ ը թէվֆուղ' իւէ թատիգ էտէն հագիգի պիր լաէտրիւլիք՝ մէզքիւր հուտուտուրն էօթէսինտէ պիւլինէ պիւլէն հիչ պիր չէյին մէվճուտ օլմատուղընը միւթէհաքքիմանէ իտտի'ա էտէն քեազիպ լաէտրիւլիյին եէրինէ կէչմէքտէ տիր։ Տիկէր թարաֆտան տին, եախօտ ատա պիյատէ 'իլմ ի իլահիյաթ թէմմիյէ էթտիյիմիդ չէյ տաւի'այնի տէրէճէտ քէնտինին հուտուտուրընը թանըմտաղա պաչլամըչ տըր։ Ագալի մէչհուր 'իլմի իլահիյաթ էրզապընըն թէֆսիր ու իզահընա կէօրէ, տին եախօտ 'իլմ ի իլահիյաթ՝ պիլճիւմլէ մէվճուտաթըն ղա"իպ խալիգ վէ 'ամիլինի չախսի պիր Ալլահտա պուլմագ խուսուսընտաքի իտտի'ասը օլ Ալլահըն տիւնեատա 'ամիլ օլմասընըն թարզ ու ուսուլընը պիւա թահգիգ գարարլաչտըրմագլըղա քէնտիսինէ պիր կէօնա հագգ ու սէլահիյէթ վերմէզ։ 'Ալէյհուսսալաս տին քէնտիսինին Ալլահ հագգընտաքի ֆիքր ու թէտավվուրընը թէքրար կէօզտէն կէչիրմէքլիյի, վէ Ալլահա թապի'աթտան այրը վէ զայրի հալաէ աուրան վէ քէնտիսինին վազ' էթմիչ օլտըղը գավանիյինէ արա սըրա քէյֆի միւտախալէլեր իւէ քէնտի գուվվէթ վէ գուտրէթինի իպրատ էտէն պիր զաթ նաղարըյլէ տէյիլ, անճագ թապի'աթտա սաքին օլան, քէնտիսինի թապի'աթ վաղթտասըյլէ իզհար ու պէյան էտէն, եինէ տէ հէր չէյտէ վէ հէր չէյ վաղթտասըյլէ քէնտի իրատէթինի իճրա էտէն պիր զաթ մագամընտա պագմագլըղը էօյրէնմիչ տիր։ Տինին իտտի'ասընճա, թապի'աթտա քէօր պիր գուվվէթ տէյիլ, անճագ պու զաթ 'ամիլ օլմագտա տըր։ Լաքին տին պու զաթըն թապի'աթտա 'ամիլ օլմասընըն թարզ ու ուսուլընը 'իլմին քէնտիսինէ թէպչիր էթմէսինէ մունթազըր տըր։ Իչթէ պու վէճհէյ 'իլմ վէ տին քէնտիէրին հուտուտա վէ տա"իրէ ի մախսուսէյէրինի միւթէգապիլին թանըմագ վէ հիւրմէթ էթմէք սայէսինտէ, արալարընտա հագիգի պիր տօսթլուգ իմքանը հասըլ օլմուչ տըր։ Գտտիմ միւնագա'տա վէ իխթիլաֆըն սէպէպի եէքչէլ վէ եէքրիչթէ օլմագլըգ արզուսընտան նէչ'էթ էթմէքտէ իտի։ Պունտան գուրթուլմանըն եօլու իչպու եէնի տօսթլուգ տըր, իթթիհտա իչիւն իչպու տահա տէրին արզու վէ էմէլ տիր։

ՏԷՐՈՒՆԻ ՀԱՅԱԹ

'ԱՍՐԼԱՐՏԱՆ ՊԷՐՈՒ ԷՏԻԼԷՆ ՍԻ'ԱԼ

«Պու քի'մ տիր,» Մատթ. 21. 10.

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷ մրսլի կէօրիւլմէմիչ պիր ալայ կիրմէքտէ իտի։ Ալայընն էհէմմիյէթլի չախսը միւթէվազի' ամմա հաչմէթլի, վէ պիր մէրքէպ պինմիչ պիրի իտի։ Էթրաֆընտա իսէ՝ եավէր հալինտէ քէնտի կիպլի հէփսի տէ քէօյլիւ թագրմընտան 12 չախսալար վար իտիլէր։ Էօնտէն վէ արգատան չէվգլի պիր իզտիհամ կիթմէքտէ իտի։ Վէ անլէր չէհրէ տօղրու կիթմէքտէ իքէն, «Իպն ի Դաւիթի Ովահննա, Բապլըն իտմիյլէ կէլէն միւպարէք օլսուն, եիւճէլերտէ Ովահննա,» նիտալարը հանգո վէրմէքտէ իտի։ Պիւթիւն չէհրին էհալիսի հէյէճանատա օլուպ, փէնճէրէ վէ պալգօնլարտան աչաղը պագմադտա իտիլէր։ Հէր տուրան չու սիւ"ալը էթմէքտէ իտի, «Պու քի'մ տիր։» Գալապալըգ իսէ, «Պու Գալիլեատա վագը' Նազարէթտէն օլան Ցիսուս փէյղամպէր տիր,» տէյիւ ճէվապ վէրիյօրլար իտի։ Պու սիւ'ալ Երուսաղէմլիլէրին Ցիսուս հագգընտա օլան չայան ը թէ'էսիւճ ճէհալէթինի կէօսթէրիր։ Օ՝ 3 սէնէ արալարընտա մու'ճիզլէր իճրա վէ թա'լիմ էթմիչ իքէն, հալա անըն քիմ օլտըղընը պիլմէյօրլար իտի։ Անլէր կէօզլէրի էօնիւտէ իճրա օլունան վագը'ալարըն մա'նասընը անլամայօրլար իտի։ Անլէր պու նիւմայիչլէրտէն ֆարգը պիր թէ"սիր ալմըչ օլարագ, ֆարգը անլայընճա իւէ «Պու քի'մ տիր,» տէյիւ սիւ"ալ էթտիլէր։

1։ Պա'զըլար պու սիւ"ալը գուրու պիր մէրագ նէթիճէսի օլարագ էտիյօրլար իտի։ Շէվգլի իզտիհամ քէնտի մէրագլարընը ույանտըրտըղը սէպէպտէն, էհալի արասընտա պու գաատար հէյէճան ը մուճիպ օլան պու զաթ քի'մ տիր տէյիւ սիւ'ալ էթտիլէր։ Անըն Նազարէթտէն օլան քէօյլիւ փէյղամպէր օլտըղընը անլայընճա մէրագլարը տէրհալ կէչտի։ Ֆօլրիճ տէյօր, «Պիւթիւն ֆէլսէֆէ թէ'աճճիւպէ պաչլար վէ իսթիամա էրէր. իւէ թէ'աճճիւպ՝ ճէհալէթ նէթիճէսի տիր, ասնրաքիսի իսէ՝ վագֆը նէֆսի վէ թագվայը միւնթիճ օլուր։» Եէհուտիլերտէն չօգլարընըն ֆիքրինի իշղալ էտէն թէ'աճճիւպ իւէ նէվ'տէն իտի։ Ցիսուս ատէմլերտէքի թապի'ի չէյլերէ միւրաճա'աթ էտէր իսէ տէ, քէնտինտէ տիւնեայա թէ'աճճիւպ սէպէպի օլան պիր չէյ վար տըր։ Օ տիգգաթ ճէվպ էտէր, կիզլէնէմէզ վէ ատէմլեր անըն հագգընտա «Պու քի'մ տիր,» տէյիւ սիւ"ալ էթմէմէքտէ էտէմէզլեր։ «Վէ անա 'Ահճիպ . . , թէտմիյէ օլունաճագ տըր։» Անըն տօղրու

չը 'աճա"իպ, 'էօմրիւ 'աճա"իպ վէ էօլիւմիւ 'աճա"իպ իտի։ Տիւննեայա Անըն կիպի 'աճա"իպ պիրի այագ պասմատը, վէ եաչայանլարատան հիչ պիրի Անըն գատար հէյէճանը մուճիպ օլմատը։ Տիւննեանըն նազարը՝ էվվելճէ օլտըղընատան պիւս պիւթիւն ֆարգը պիր սուրէթատ Անըն իւզէրինէ տէօնմիւչ իսէ տէ, եազը՛գ քի չօգլարըն հայրէթի կէչիճի տիր։ Ո կիպիւէր քէնտի սիւ"ալլարընտա զայուր օլմաչըզ, լազըմ օլտըղը գատար արգասընա տա տիւչմէզլէր։

2. Պա'զըլար տա պու սիւ"ալը գայտըզճա պիր ֆիքր իւլէ էտիյօրլար իտի։ Անլէր չօգ կէվչէք պիր մէրագատան թահրիք օլունույօրլար իտի, վէ անլամայօրլար իտի քի, էհալի նէ՞չիւն պու չամաթայը չզպարըյօր։ Զիւնքի քէնտիլէրճէ օ վէլվէլէյէ հիչ եէր եօգ իտի։ Անտէն եիւզ չէվիրտիքլէրի Մէսիհ «գուրու եէրտէն ֆիւիզլէնէն պիր քէօք կիպի» պէօյիւմիւչ իտի։ Անըն գուհուրը չօգ միւթեվազը'անէ օլուպ, կէօզլէրի թէսհիր վէ միւլի մէ'մուլարը թէթվիճ էտէճէք պիր հալը եօգ իտի։ Անտէ քէնտինի իւզէրլէրինէ փատիչահ էտէճէք պիր խասսա պուլամատըլար. Անըն իտարիճի ահվալընա պագարադ մէ'յուս օլմուչլար իտի։ Պու կիւն տէ 'այնի խաթա ճարի տիր։ Զօգլար անըն քէրէմ վէ մուհապպէթինին ճէլալընը կէօրմէյօրլար։ Նկէր Անըն բուհանի բիւճհանիյէթինի պիլսէլէր, Անա պիր փատիչահա էտէճէքլէրինտէն զիյատէ հիւրմէթ էտէճէքլէր իտի։

2. Պա'զըլար տա պու սիւ"ալը հիճվ իչիւն էտիյօրլար իտի։ Պու ատէմ քիմ իմիչ, Դաւիթին օղլու Մէսիհ պո՞ւ մը իմիչ. նէ՞ տիվանէճէք տիւչիւնճէ. Նազարէթատէն էյի պիր չէյ չըզա՞ր մը։ Անըն էաքի տիւմէնլէրի օլան 'իւլէմա վէ Ֆէրիսէլէր պու սիւ"ալա իտթիհզա իւլէ ճէվապ վէրիյօրլար, ամմա քէնտի արալարընտա տա «Հիչ պիր ֆա'իտէ էթմէյիւյինիզի կէօրմ'ույօր մը սընըզ. իյթէ 'ալէմ արաը սըրա կիթա'» տէյօրլար իտի։ 'Աճա"իպ տիր քի պիրի Նազարէթիյէ հիճվքէարի պիր պագըչա պագապիւնի, հալպու քի անըն էթրաֆընտա հէր չէյ մուճիպ ի հայրէթ տիր։ Զօգլար անը քէնտի մու'ճիզլէրի, 'ալամէթլէրի վէ խաչլանմասը միւնասէպէթիյէ տէ խաթիղա էթմէյիլէ տիր։ Պօղոս Արիսպագոս իւզէրինտէ վա'զ էտէր իքէն, Աթինալը ֆեյլեսուֆլար զըյամէթ թէսալվուրընը զէվզէնէպ ինանընմազ պիր մասալ տէյիս թէլագզը էթմէյիլէր։ Մէլէքլէրտէն սէճտէ օլունան Քրիստոս տիւննեանընն հիճվինէ տիւչար օլույօր։ Ամմա ինսանլար անը թամմ պիլսէյէր իտի, հիճվլերի տէրհալ հայրէթէ թէհավվիւլ էտէճէք իտի։

4. Պիր տիկէր թագըմ թարաֆընտան տա պու սիւ"ալ միւնթազըր պիր ֆիքր իւլէ էտիյմէքտէ իտի։ Եէհուտիլէր ինթիզարընն սօն ուճուննա եէթիչմիչլէր իտի, վէ Մէսիհին հէր հանկի պիր կիւն կէլէպիլիր իտիյինէ ինանըյօրլար իտի։ Իչթէ պու սէպէպտէն հազըր պիր հալտէ իտիլէր։ Ո ֆիւթուհատ ալայը պիւթիւն չէհրի էլէքթրիգլէ կիպի սարատը։ Քէնտի բուհանի ինթիզարլարընտան թահրիք օլունարագ, չօգլար՝ «'Աճէպա պու Իսրայէլին թէսէլլի սի օլան Մէսի՞հ մի տիր, հէլասքար վէ Փատիչահընմըզ պո՞ւ մը տըր, քէնտիսինէ ինթիզար էթտիյմիզ վա՞տ օլունան զաթ պո՞ւ մը տըր,» տէյիւ սօրմագտա իտիլէր։ Անլէր անը Ալլահտան կէօճտէրիլմիչ պիրի հալինտէ զապուլ էտիպ, անա սէճտէ էթմէյէ հազըր իտիլէր։

Պու սիւ"ալա պէղիմ ճէվապըմըզ նէ՞ տիր։ Պու տիւննեայը հէյէճանա կէթիրէն, թաղէիր վէ թէպտիլ էտէն զաթ քի՞մ տիր. պիզ անը նէ՞ տէյիւ զապուլ էտիյօրրզ։ Պիզ անըն միւթէվազը'անէ թէպտիլ ի զըյաֆէթի ալթընտա օլան չահանէ իւաթիւնլիւյինէ միւչահատէ էտի՞յօր մը իզ։ Անը Տօսթումըզ, Խէլասքարըմըզ, Բապպըմըզ վէ Փատիչահըմըզ տէյիւ զապուլ էթմի՞չ մի իզ։ Պու միւթէվազը' տիւլկէրին օղլու մուհապպէթ վէ սաագ իթա'աթըմըզը թալէպ էտիյօր։ Հազը տա վար։ Քեա՞չքի իթա'աթըմըզը քէնտինտէն էսիրկէմէյէ իտիք։

ՖԷՆՆԻՑԱԹ

ԴՕԼԷՐԱ ՎԷ ԹԻՖՕ
(Մ. Մէնասէան)
(Մ. Ընդ.ըն էզգուսմ վէլայէթինդեէ ժէդնէպոլէրէ նազըրը)

1.

Սա՞յըն ընե՞ոէրէ. Թիֆօ հէր սէնէ մէմլէքէթիմիզին մուխթէլիֆ թարաֆլարընտան հիւզուրճէ հաչաթլար պիչէր վէ պինէրճէսինի տախի ֆիրաչ ը մէվճէթ եաթըրըր։ Պա'իս օլտըղը մատտի զարար ու զիյանլար իսէ՝ պիր չօգ քիմսէյէրի իչլէմէքտէն տուր էթմէք վէ պիր խայը 'ա"իլէյէրի տիւչար ը իզթիրապ էյլէմէք սուրէթիյլէ պինէրճէ լիրալարա պալիզ օլուրլար։ Թօլէրա սըզ սըզ վազը' օլմազ իսէ տէ; հէր թարաֆա չափուգ սիրայէթ էթմէսիյլէ պիր չօգ թարաֆլարա էօլիւմ վէ տէհչէթ սաչար վէ կէրէք հիւքիւմէթէ, կէրէք էհալիյէ մատտի 'ազիմ զարար ու զիյանլարը մուճիպ օլուր։

Էաքին պու միւսթէվլի 'իլէթլէրին իքթիսինին տախի միւթէմէտտաին մէմլէքէթլէրտէ վիճաուալէրի զալգմըշ տըր։ Թէք թիւք վուգու'աթ օլապիլիր իսէ տէ, պունդար 'իլէթ ի միւսթէվլիյէ մահիյէթինէ ասլա իքթիսապ էտմէզլէր։ Թիւրքիա էհալիսի

վէ հիւքիւմէթինին տախի պու նէվ' միւսթէվիի 'իլէթլէրին էօնիւնիւ ալմագ մէս"էլէ ի մուհիմմէսինի ճիտտէն նազար ը ի'թիպարա ալմալարը, վէ պինլէրճէ հայաթլարը թախլիս վէ հիւզպինլէրճէ էլէմ ու իզթիրապլարը տէֆ' ու իզալէ վէ զայէթ 'ազիմ սէրվէթլէրի վիգայէ էթմէլէրի զէմանը արթըգ կէլմիչ տիր։

Պու սարի 'իլէթլէրին թէվսի'ի տա"իրէի սիրայէթ էթմէլէրինին միւսա'իտ չարթլարը հաճօտ վասըթալարը նէ՞ տիրլէր, անլէրի թէվկիտ էտէն 'ամիլլէր հա՞նկիլէր տիր, պու խասթալըզլարըն մէնպա'ը նէ՞ եօլ իլէ գուրուտըլապիլիր, վէ հաճօտ ագալի անլէրի թէվկիտ էտէն 'ամիլլէրին պէօյիւմլէրինին էօնիւ նէ՞ վէճհլէ ալընապիլիր։ Թիւրքիա էհալիսինին չիմտիքի ահվալ ը սըհհիյէսինին մուհաֆազասընա մէտար օլապիլէճէք 'ամէլի նէ՞ վասըթալար վար տըր։ Մէմլէքէթիմիզին չիմտիքի նիզամսըզ հալինտէ հրգզ ը սըհհէ նօգթա ի նազարընատ պու խասթալըզլարըն էօնիւնիւն ալընմասը գապլ՞ մի տիր։ Ֆէվգէլ'ատէ ճալիպ ի տիգգաթ վէ հայաթի օլան իչպու մէս"էլէլէրէ 'իլմին վէրտիյի ճէվապլարը պիր թագըմ պէնտլէր իլէ իզահ էթմէյէ չալըչաճաղըմ։ Իւմիտ ի գավիմ չու տըր քի, թավսիյէ օլունան 'ամէլի վէ նիհապէթէն անճագ էն ճիւզ'ի ֆէտաքէարլըզլար իսթիւզամ էտէն ուսուլլարըն էհալիլէրիմիզ թարաֆընատ թաթպիգ ու իսթի'մալը իլէ թիֆօ վէ գօլէրա միսիլլու սարի 'իլէթլէրը մէմլէքէթիմիզտէ հիչ պիր զէման 'իլէթ ի միւսթէվիյէ մահիյէթինին իքթիսապ էյլէմէյէճէքլէր տիր։

Էվվել էմրտէ թիֆօ վէ գօլէրա 'իլէթ ի միւսթէվիյէլէրինին իչէճէք սու իլէ էն սըգը 'ալագա վէ միւնասէպէթլէրինի նազար ը ի'թիպարա ալալըմ։ Պուրաճըգտա միւթէ'ասիտա թարիխի պիւրհան վէ տէլիլլէրտէն անճագ պիր գաչընը տէրմիյան էթմէքլիք քհաֆի տիր։

Ինկիլթէրրա հապսխանէլէրինին պիրիսինտէ գօլէրա զուհուր էյլէմի, 1,279 մահպուսլարտան 24ի գօլէրայա թուէթուլտուլար վէ պէչ կիւնտէ պունլարտան 8ի վէֆաթ էթմի։ Պու մահպուսլարընն 134իւ եօլ ինչա'աթընտա խսթիխտամ օլունույօրլար իսի վէ 24 միւսապլարտան 22սի իչթէ պունլարտան իսի։ Թահգիգաթ իլէ իսպաթ օլունտու քի, եօլ ինչասընա չալըչան պու մահպուսլար՝ օճիվարտա իչինտէ գօլէրայա թուէթուլմըշ պիր քիմսէնին էլպիսէսի երգանմըշ օլան պիր չայճըղազատան սու իչմիչ իտիլէր։ Հապսխանէտէ գալան 1,145 մահպուսլար 'ատի սու իչմիչ իտիլէր, վէ պունլարտան գօլէրայա թուէթուլան իքի քիմսէ զաթէն գօլէրայա թուէթուլմըշ օլան սա'իրլէրլէ իխթիլաթտա պուլունարագ, պու 'իլէթի գափմըշլար իտի։ Պու սիրայէթլէրին վասըթասը սու օլտըղը ափ ագիքեար իտի, զիրա էկէր հավա վասըթասըյլէ տախի սիրայէթ վագը' օլմուշ օլսա իտի, հիչ չիւպհէ եօգ քի 1,145 մահպուսլարտան չօգլարը տախի թուէթուլուրլար իտի։ Կիւնլէրճէ պիրլիքտէ օթուրուպ գալգարլար, պիրլիքտէ 'այնի հավայը թէննէֆֆիւս էտէրլէր, պիրլիքտէ 'այնի թա'ամը եէրլէր իսէ տէ, գօլէրա սա'իրլէրէ պուլաչմազ։ Խասթալարլէ չախսի իխթիլաթտա պուլունան վէ հէր հանկի պիր եօլ իլէ անլէրին ազգընատ չըգան գօլէրա միգրօպլարընը քէնտիլէրին ազըզլարընա ալան եալընըզ 2 մահպուս գօլէրայա թուէթուլտուլար։

Կլատօտա 1858տէ գօլէրա 'իլէթ ի միւսթէվլիյէի պիւթիւն չէհրէ եայըլմըշ իտի։ 1854տէ իսէ գօլէրա սայքի պիւսպիւթիւն ըրմազընն չիմալ թարաֆընա միւնհասըր գալարագ, ճէնուպ թարաֆընըն սէքէնէսի անտէն պիլֆի'իլ մասուն գալմըշլար տըր։ 'Ա.յնի չէհր սէքէնէսինին իչպու իքի գըսմընըն սուրէթ ի մա'իչէթլէրի արասընատ նէ՞ ֆարգ վար իտի։ Ճէնուպի գըսմընըն սէքէնէսի թէմիզ սու գուլլանմազա պաչլամըշ օլտուգլարը հալտէ, չիմալի գըսմընքիլէր հալա ըրմազըն սույունը իչմէյէ տէվամ էտիյօրլար իտի։ Պու հալ գօլէրանըն եասյըլմասընըն սէր սէպէպի իչէճէք սու օլտըղը խուսուսընատաքի ի'թիգասրմըզը պիր զաթ տանա թագվիյէ էտէր։ Մէզքիւր չէհրտէ 1866տա տախի գօլէրա զուհուր էթտի իսէ տէ, պիւթիւն չէհր սէքէնէսի ըրմազըն սույունը իչմէքտէն ֆէրազաթ էթմիչ վէ թէմիզ սու գուլլանմազա պաչլամըշ օլտուգլարընատ, գօլէրա չէհրտէ տիքիչ թուէթուրամատը։

Լօնտրատա 1854 գօլէրասը զէմանընատ իքի չիրքէթ չէհրէ սու կէթիրթտիրիյօրլար իտի։ Պիր չիրքէթին կէթիրթտիյի սու՝ չիւպհէ կէօթիւրմէյէճէք սուրէթտէ մուրտար օլտըղը հալտէ, տիկէր չիրքէթին կէթիրթտիյի սուտա փէք ազ 'ուզվի մատտէ պուլունմազատա իտի։ Կէրչի պու իքի չիրքէթլէր տախի 'այնի սօգագլարտա մուխթէլիֆ խանէլէրէ սու վէրիյօրլար իտիյսէ տէ, գօլէրա 'ալէտտէվամ թէմիզ սու գուլլանմայան խանէլէրէ եայըլըյօր իտի։ 266,516 քիչի թէմիզ օլմայան սու գուլլանըյօրլար իտի։ Պունլարըն 4,092սի գօլէրայա թուէթուլտուլար, տանա թէմիզ սու գուլլանանլարըն մըգտարը

173,746 օլաբղը հալաէ, պուննլարտան անճագ 461 քիչի գօլերայա թոութուլտուլար։ Ա՛յնի սօգագլարտա գարմագարբդ եալայան սէքքէնէնին տահա թէմիզ սու գուլլանանլարբնըն գօլերատան պու վէճհլէ նիսպէթէն մասուն գալմալարը պիզէ աչբգտան աչբդա կէօսթերիր քի պու 'իլէթին եայբլմասընըն պայբճա 'ամիլի սու տբր։

Թիֆօնըն սիրայէթինին տախի սու վասբթասը իլէ իճրա օլունաբդընը իսպահի էտէն միւթէ'ատտա ճէրհ օլունմազ պիւրհանլար վար տբր։ Ամէրիգանըն Լօվէլ չէհրինտէ սու խազինէսինին թէ'էսիւսիւնտէն էվվել Թիֆօ'իլէթ ի միւսթէվվիյէսի զուհուր էյլէտի։ Պա'տէհու 'այնի 'իլէթ պիր գաչ սա'աթ ուզագտա Լօրէնս չէհրինտէ զուհուր էյլէյիպ, պու եիւզտէն 17 պին քիչի վէֆաթ էթտի։ Իճրա օլունան թէտպիգաթտան անլաչբլտը քի, Լօվէլին եօգարը թարաֆընտա քա'ին պիր չիֆթիքտէ պիր քիմսէ Թիֆօյա թոութուլարագ, նէճասէթի իլէ գուսունթուսու օ ճիվարտաքի պիր չայբն սուլարընա գարբչմբչ իտի։ Պու չայ կէրէք Լօվէևիլէրին վէ կէրէք Լօրէնսվիլէրին սուլարընը ալագդարը Մէրիմագ ըրմազը իլէ պէրիւէչիր։ Իչթէ օ թէք պիր Թիֆօ խաաթասընըն փիսիկի իլէ մաւրանմբչ ըրմազընն սույընը իչէրէք Լօվէևիլէր տախի Թիֆօյա թոութուլտբլար վէ քէնտիլէրին ապտէսթխանէլէրինին մաւրտաւրբգլարընը 'այնի ըրմազա պօչալթմագ սուրբէթիլէ օ 'իլէթի Լօրէնսլիլէրէ տէ պուլաչտբրտբլար։ Օ ըրմազընն սույունը գուլլանմայան սա՛իր հէմճիվար չէհրլէր վէ գարիյէլեր Թիֆօտան մասուն գալտբլար։ Լօրէնս վէ Լօվէլ չէհրլէրինէ իչպու 17,000 քիչինին վէֆաթը փէք պահալբյա մալ օլտու։ Անլէր իլգ ֆուբսաթլէ սու խազինէլէրի իննչա էթտիլեր վէ անլէրին սուլյունը պօրուլար վասբթասը իլէ սէքքէնէյէ թէվզի' էյլէտիլէր։ Թա օ զէմանտան պէրու պու չէհէրլէրին հիչ պիրիսինտէ Թիֆօ 'իլէթի զուհուր էթմէմիչ տիր։

Պու նէվ' միւսթէվվի 'իլէթլէրին պա'իս օլտբգտբրը իգթիսատի զարար ու զիյան պիլգի'իլ հիսապօբզ տբր։ Պու կիպի զայ'աթըն նիսպէթէն նէ գատար ազ մէսարիֆլէ էօնիւ ալընապիլիր իտիյինէ տա՛իր պիր ֆիքր վէրմէք իչիւն, Թիֆօնըն էն ուֆագ նէվ'տէն օլան պիր իսթիլասընըն պա'իս օլտբղը մատտի զարար ու զիյանը պուրաճբզտա 'արզ էտէրիզ։

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹ

ԻՆՃԻԼԻ ՖԼՐԳԱԼԱՐ ԳՈՒՎՎԷԹ ՄԻ ԶԱ'Ա՛Ֆ ՄԸ

(Ճ. Վ. Մ ո ւ ր ֆ ե ա ն . Լ ա ք ն ա ֆ ա)

3.

Պիր ազ տա իթթիհատըն պա'իս օլաճաղը ֆէվա՛իտէ պիր իմալէ ի նազար էտէլիմ։ Էլպէթթ պու պապատ տէյէճէյնիմիզ չէյլէր պու տա՛իրէտտ թէճբրիպէնին մէյտանա կէթթիրտիյի նէթթիճէլէրէ թաթպիգէն օլմայաճագ, չիւնքի տահա թէճբրիպէ օլունմամբչ տբր, իլլա ինսան ֆիքբրինին մուհաքէմէսինին վէ 'էօմբրիւն տահա կէնիչ օլան թէճբրիպէսինին իսթաար էտէճէյի ֆա՛իտէլէր օլաճագ։

Հիչ չիւպհէ իսթէմմէզ քի իլգ ֆիքբրէ կէլէն վէ էն քիւչիւք սայբլաճագ օլան քէար իգթիսատի տիր։ Լաքին պունու բէսալէթ տա՛իրէլէրինէ թաթպիգ էթտիյիմիզտէ փէք տէ քիւչիւք պիր քէար օլմատբղընը կէօրէ պիլիբրիզ։

Ինճիլի օլան բէսալաթ չիրքէթլէրի 'ալէսսէվիյէ պիբրինին իչլէմէքտէ օլտբղը թարլայա պիր ախբրինին իչճի կէօնտէրմէմէսի էսասընը գապուլ էթմիչ տիրլէր։ Պու միւնասիպ տիր, վէ զաթէն պունտան պաչգա տա օլամազ, պու սէպէպտէն Միչէն թարլալարը պիր չօգ զբսմլարա թագսիմ օլունմբչ տբր։ Պունուն իչիւն չու գատար «պօբա» լար անլէրին այրը այրը բէ'իալէրի իճրա'իյէ հէյ'էթլէրի, քեաթիպ։ խազինէտար, մասլահաթգիւզար վէ զայրիհիւմ մէ'մուրլարը պուլունմալը։ Իթթիհատ սայէսինտէ (պու սբրատա ֆբրգալարընն տէյիլ, իլլա բէսալէթ չիրքէթլէրին իթթիհատը տա մագսէտէ էլ վէրիր,) պու միւտիր հէյ'էթլէրին վէ մէ'մուրլարընն սայբսը խայլիճէ էքսիլմիչ օլաճագ իտի, վէ օ տա՛իրէլէրտէն արթան սաէմլէր տէ իսթէհքլէրի թագտիրտէ գա'ալ պիր հալտէ կիտիպ Միչէն թարլալարընտա իչէյէպհիւրլէր իտի։ Շու սուրէթլէ պիւտճէյէ պիր գազա աղբրլբդ կէլմէյէրէք, վէ միւնֆէրիտ թէչքիլաթլարընն միւ'էսսիրլիյինտէն էքսիլմէյէրէք, գա'ալ իչճիլէրին սայբսը պէլի պիր սուրէթտէ թէզայիւտ էտիպ եէնի իչ տա՛իրէլէրի աչբլա պիւիր իտի։ Իչթէ ագչէ վէ սաէմ մէս'էլէսինէ խայլիճէ եարարմ էտէճէք պիր եօլ։

Իքինճի քէար, եինէ բէսալէթ տա՛իրէսինի ալտբղըմբզտա, էճնէպի թարլատաքի իչին պիր թէչքիլաթ վէ իտարէ ալթընտա պուլունմասընտան մէյտանա կէլէճէք իտի։ Պու պապատ մէյտանա կէլէճէք օլան քէար քեամիլէն մա'նէվի օլուպ անը րագամ իլէ թա'եին էթմէք մէվզը'ինտէ տէյիլ իմ։

Լաքին պիր գաչ մինթադայը վէ պիր չօդ միլէլ ու էլսինէյի իհաթէ էտէն վասի՝ պիր տա՞իրէտ իչին պիր պաչտան իտարէ օլունմասը թէսավվուրընա սալթ խայալիէրէսթին խայալընը թահրիք էթմէքտէն զիյատէ պիր 'ամէլի մէնֆա'աթ օլմալը իտիչինտէն չիւպհէ իսթէմէզ։ Էլպէթթ մուհիթի ֆարզլար, մահալլի 'ատէթ վէ թէսավվուրաթ էհալինին իսթի'տատ վէ մէլէքէսի, մէզհէպի հիսսիյաթլարը, թէմայիւլաթ վէ սոս՚ի զաննլարը, պիր սէօզ իլէ գավմիյէթէ մահսուս խուսուսիյէթլէր միւտիրլէրին էն տադիգ միւթալա՚ասընը թալէպ էտէճէք իտի, լաքին րէսալէթ իչինին հէման պէօյլէ պէլէդիյէ՚վէ՚աթ քէսպ էթմիչ օլմասը իչին պաչընտա տուրանլարը էն տադիգ վէ միւճէրրէպ միւթէհասսիսլէր հալինտէ թա՚լիմ էտէճէյի, վէ իչճիլէրին գապիլիյէթի ֆա՚ալիյէսինի գաթ պէ գաթ արթըրաճաղը հէր չիւպհէտէն վարէսթէ տիր։

Իչհինճիւ ասըլ քիլիսէ քէնտիսի իւզէրինէ օլաճագ ֆէվա՚իտի իլք եէրտէ սիյասի թէ՚սիր ճիհէթիյէ։

'Ա՚ճէպա օդուլանլար թէ՚աճճիւպ էտէրլէ՚ր մի տէրսէք քի էլեէվմ Փափավի պիր քիլիսէ կիպի 'ասրըն մէյլի իլէ միւվաղի կիտէմէմիչ օլան պիր քիլիսէյնին տախիլի զա՚աֆընա բաղմէն կէրէք մէզհէպի տա՞իրէտ կէրէքսէ սիյասի տա՞իրէտ օլան նուֆուզ ու թէ՚սիրի հաթթա միւպալաղա օլո՚ր մը 'ա՚ճէպա, քիլիսէ հալինտէ տէվամը անտէ օլան թէչքիլաթճա իթթիհատ կիւզհիւնտէն տիր։ Պուննու տէմէմիզտէն հիչ պիր քիմսէ Գաթոլիք օլալըմ տէմէք իսթէխյիմիզի իսթիթալ էթմէզ տէյիւ իւմիտ էտէրիմ։ Տէմէք իսթէխյիմ չէյ թէչքիլաթճա իթթիհատ նիչէ տէֆ՚ա պաթընի զա՚աֆը պիր տէրէճէյէ գատար թազմին էտէպիլիյօր իտիյինի անլաթմագ տըր։ Էլեէվմ Փափավի քիլիսէ Ամէրիգատա թէք պաչընա օլարագ մէվճուտ օլան էն պէօյիւք մէզհէպի ֆըրգա տըր, վէ անըն սիյասի տա՞իրէտ օլան թէ՚սիրինին պէօյիւքլիւյինէ թէֆթ կիպի կէնիչ ֆիքրի պիր քիմսէնին րիյասէթէ կէչմէսինէ, (սալթ գուվվէթլի Գաթոլիք մէնսուպաթը օլտըղը սէպէպտէն) պա՚զը Իճհինի ֆըրգալարընն միւսա՚իտ տիւչիւնմէմիչ օլմասընտան անլաչըլա պիլիր։ Ֆագաթ Միւսլահ Երիցականլար վէ հախօտ սա՚իր ֆըրգալար իսթէսէ իսթէմէսէ թէֆթ իհթիհատ օլունուր։ Քէնտինտէն դօրգմաղա նէ տէրէճէ հադգ սէպէպ վար իտիյինի պիլմէմ, լաքին վագը՚ա քէնտիսի կէօսթէրիր քի Իճհինի ֆըրգալար Փափավիլէրին Ամէրիգանըն ումուր ը սիյասիյաթընտա թէճահիւլտէն կէլէճէք պիր 'ունսուր օլմատըգլարընը իթթիրաճ էտիյօրլար։ Շիմտի ֆարզ էտելիմ քի օն միլեօն Փափավիլէր սայըլարը նէսպէթինտէ 80 միլեօն Փրոթէսթան-լարըն Թագսիմ օլունտըղը դատար ֆըրգալարա Թագսիմ օլունմըշ օլսալար իտի, քի օ Թագսիրտէ 10—12 ֆարզը քիլիսէլէր Թէչքիլ էտեճէքլէր իտի, Իճհինի ֆըրգալարըն Փափավիլէրին սիյասի նուֆուզու Թէ՚սիրինէ վէսվեսէ իլէ պագմալա չիմաիքի գատար միւնասէպէթլէրի օլաճա՚գ մը իտի։

Պուննա իթթիրազ օլունապիլիր քի Իճհինի ֆըրգալար զաթէն փօլիթիգի նուֆուզա Թալիպ տէյիլ տիրլէր, հախօտ ագալլի օլմամալը տըրլար։ Իթթիրաճ էտէրիզ քի քիլիսէնին մագսատ ի էվվելի սիյասի օլմամալը տըր։ Ֆագաթ պու տէմէ՚ք մի տիր քի քիլիսէլէր ումուր ը սիյասիյէտէն քեմիլէն քէֆ ի եէտ էթմէյէ տիրլէր։ Պու միւքէն մի, միւճքին օլսա, էն խայրլըսը՚ մը։ Մէն՚ի միւսքիրաթ չիրքէթլէրի քէնտի մագսատլէրինէ քիլիսէ իչինտէ իչլեյէրճ՚ք մի, հօգսա մուհարէպէյի տիւչմէնին գափուսընա կէօթիւրմէքլէ, հաթթա նիզամաթա վէ ինթիխապլարա Թէ՚սիր էտէրճ՚ք մի տահա Թէզ վասըլ օլապիլիրլէր։ Իթթիրազ օլունուլյօր քի սիյասէթ՝ պօզուլմըշ, ֆէսատա վարմըշ տըր։ Դապուլ էտէրիզ, լաքին քեմիլ վէ փաք պիր սիյասէթ նիւմունէսինի կէօսթէրճէքճ՚ք օլան եինէ քիլիսէլէր տէյի՚լ մի։ Միւսլահ Երիցական քիլիսէսի Ամէրիգանըն Գանուն ը էսասիսի Ֆ. Մուդաատէսէ մուվաֆֆգ օլմասըղը իչհին (!) ումուրը սիյասիյէտէ նէ րէյ վէրիրլէր, նէ ատէմ վէրիրլէր, նէ տէ 'ասքէր վէրիրլէր, մէյէր քի մուհարէպէ հադգ պիր տա՚վա իւզէրինէ օլսուն, (Պուննը իսկ Ամէրիգանըն 90 միլեօն էհալիսի տէյիլ, իլա 100,000 գատար օլան Միւսլահ Երիցականլարը Թա՚նին էտեճէք տիր։) Փէք ա՚լա, հէմի պուննլար սահին օլապիլիր, Ֆագաթ չու «Ֆասիա» օլան սիյասէթէ գարըշմայարագ անը Թաֆհիր վէ Թէհզիպ էթմէք նա՚սըլ միւմքին տիր։ Տէմէք իսթէրիզ քի սիյասէթ քիլիսէնին իլք նիչանկեահը օլմամալը իսկ տէ, սիյասէթէ Ֆա՚իտէլի սուրէթտէ, վէ անը Թէրֆի՚ վէ ի՚լա էթմէք իւզրէ Թէ՚սիր իճրա էթմէք քիլիսէ նին մուգատտէս վազիֆէլէրինտէն պիրի տիր։ Պու մագսատ վասըլ օլմագ իչհին իսկ իթթիհատ վէ Թէ՚ավիւնտէն զիյատէ միւ՚էսսիր պիր Թարիգ հա վասըլճա նէ՚ օլապիլիր։

Պու սըրատա պէլքի տէրմիյան էտիլէ քի սիյասի, ախլագի վէ իճթիմա՚ի իսլահաթ պահսընտա ֆըրգալար զաթէն միւթթէֆիգ իւլ էֆքեար տըր, վէ պիր տէրէճէյէ միւթթէֆհատէն իչլէմէքտէ տիրլէր։ Հիչ պիր քիլիսէ հօգ տըր քի սիյասի սու՚ի

խթի՛մալաթ , իւնսի 'իֆֆէթախլիք, մէյխանէլէրին փոլիթիգ ո իւզէրինէ օլան մաւղիրը թէ՛սիրաթը , ֆապրիգալարտա չօճուգլարըն իշլէտիլմէսի , վէ տահա պին պիր իճթիմա՛ ի վէ սիյասի ֆէնալըգլար 'ալէյհինաէ օլմասըն : Գապուլ էտէրիզ , վէ՛ պու պապատէ ախլագի հիսսի ուչանմըշ օլան քիլիսէ եաըննըզ Միւսլման Երիցական քիլիսէսի տէյիլ տիր : Լաքին մէս՛էլէ երինէ կէլիր իթթիհատա օլան 'ազիմ վէ գարչը գօնուլմազ գուվվէթէ : Քիլիսէլէրին պու տա՛իրէլէրաէ միւնֆէրիտէն իշլէմէսի իւլէ միւթէհիտէն իշլէմէսի արաըրնտա 'ազիմ ֆարգ վար ըր : Պիր հարիգի իթֆա իչիւն օն Թուլուսպաննըն օն ֆարգը գօլտան իշլէմէսինաէ չօգ պէօյիւք պիր թէ՛սիր օլմազ , անլէրտէն հիչ պիրի թէմաս էթմէյի նօգթատա պէօյիւք նէթիճէ հասըլ էտէմէզ , լաքին անլէրին հէփսի եա նըսաֆը գուվվէթլէրինի պիր նօգթայա ճէմ՛ էթսէլէր, նէթիճէսինի խայալ էթմէք գօլայ տըր : Ֆըրգալար պէյնինտէ չիմտի մէվճուտ օլան էֆքեար վէ նիչանկեահ իթթիհատը իւզէրինէ պիր տէ թէչքիլաթճա իթթիհատըն զամմը պու գուվվէթի գաթպէգաթ արթըրաճաղընա հիչ պիր սահիպ ի 'ազ ը սէլիմ չիւպհէ էտէմէզ :

Սանիյէն . կէօրիւնմէյէն քիլէսէնին վահտէթի թէսավվուրա կէօրիւնիւբ պիր իթթիհատ իլէ տէ թէսլիմ վէ թէ՛յիտ օլունմասը պիզզաթ քիլիսէնին հայաթ ը րուհանիյէտ թէրագգըսընտա պէօյիւք պիր 'ամիլ հալինտէ իճրա ի թէ՛սիր էտէմէք իտի : Իչթէ արաըրա վուգու՛ պուլան մահալլի վէ 'ումումի , միւլի եա պէչնէլմիլէ գօնֆէրանսլարտա մագսուտ պու , եա՛նի քիլիսէնին մէվճուտիյէթինէ մագսատին վէ էօնիւնտէքի նիչանկեահընն 'այնիյէթի թէսավվուրընըն թէ՛յիտ ու թէ՛քիտի տէյիլ մի : Մահալ , մուհիթ , հաթթա չախսի գաընդ վէ ի՛թիգատըն իճապ էթտիյի այրըլըչլար վար, անլէր զարուրի տիր : Քիլիսէլէր ճէզիրէլէնմիչ պիր հալտէ եէքտիկէրինտէն այրը եաչատըգճա անլէրի թէֆրիգ էտէն խուսուսիյէթլէր քէնտի հաղիգի գըյմէթ վէ ճէսամէթլէրինտէն էօթէ պէօյիւյէրէք վազըթ միւրուրըյլէ արատաքի թէֆրիդէ կէչիլմէզ պիր հէնտէք հալինէ կէլմէք թէհլիքէսի վար տըր : Մէսաֆէ վէ էֆքեարճա վէ պա՛զէն հէր իքի ճինէթլէ միւթէֆէրրիդ օլան քիլիսէլէրտէն հէր պիրինին չու առալանմըշ հալտէ քէնտի «էվսաֆ ու 'ալամէթ ի ֆարիգէսինի» Քրիստոսըն տահա 'ազիմ վէ գըյմէթլի օլան մագսատ վէ նիչանկեահ պիրլիյի իչինտէ զայպ էթմէսի նիյէթիդ օլարագ կիւնպէկիւն միւչքիլէչէճէյի աչիքեար տըր : Իչթէ պու սէպէպտէն տիր քի մուխթէլիֆ քիլիսէ վէ ֆըրգալար կեահտա պիր պիր արայա թօպլանըպ եէքտիկէրիյլէ թէմասա կէլէճէք , թէ՛աթի ի էֆքեար վէ միւպահսէլէ ի թէ՛սիր էթմէքտէ տիրլեր , թաքի պու վասըթա իւէ վահտէթ թէսավվուրընտա գուվվէթլէչմէքտէ օլսունլար : Պու սուրէթլէ աէրանպար էտիլէն գուվվէթ սայէսինտէ հէր պիր քիլիսէ վէ ֆէրտ միւթթագպէլտէ քէնտի մուհիթի իչինտէ տահա զիյատէ թէ՛սիր իւէ իչլէյէճէյինտէ չիւպհէ խաթէմէզ : Պու նէվ՛ գօնֆէրանսլարըն գուվվէթ իւհագ էտիճի թէ՛սիրի գաթպէգաթ արթաճագ իտի , էկէր չու մուվագգաթ վէ բէտմի իթթիհատ 'իլավէթէն պիր տէ տա՛իմի վէ 'ուզվի իթթիհատ օլսայը : Ո զէման իչլէն պիր վէ հէտէֆ ի ամալընն պիր օլսուղը հիսսի չիմտիքինտէն զիյատէ պիր գուվվէթ իւէ գօնֆէրանս ճէլսէլէրինի թէչվիզ (ներչնչել) էտէճէք իտի , վէ այրըլըր իքէն տէ պիր պէտէնին ա՛զասը օլտըգլարընը իխթիարա լիւզում օլմայարագ օ հիսսէ այրըլըպ պիր պաչտան տա իտարէ օլունտըգլարընըն հիսսիյլէ եէվմի 'էօմրլերինի եաչայաճագլար իտի : Վագա՛տ «իխթիլաֆտա իթթիհատտա չա՛իրանէ պիր չէյ վար . լաքին պիւզէ կէւիր քի զաթէն զարուրի օլան մահալլի իխթիլաֆլարա պիր տէ իտի , թէչքիլաթ , վէ ուսուլ ը իտարէ ֆարգլարը զամմ օլունտաըընտա օլ խայալ օլունան իթթիհատ չա՛իրանէ գալըպ փէք ազ գըսմը 'ամէլիյէ թէհավվիւլ էտէճէք տիր :

«Ֆըրգա ֆիքր ու մէսլէքի» պու քեամիլ իթթիհատ թէսավվուրընա էասէն մուղայիր տիր : Անտէ իմա օլունան էն պէլլի խուսուս հէր ֆըրգա էն տօղրու ուսուլը վէ էն քեամիլ զայէ ի էմէլի անճագ քէնտիսի քէչճ էթմիչ օլմասը տըր . չէօյլէ քի պու «Ֆըրգա ֆիքր ու մէսլէքի» տիր քի Միւսլման Երիցականլար ֆըրգասընա՝ «Պիզիմ ուսուլ ը իտարէ բէսուլի քիլիսէնին ուսուլ ը իտարէ բէսի իտի ,» վէ թէքրար , «իպատէթաէ ճէսէտին վազ՛իյէթի վէ խութ՛մալ օլունաճագ քէրէսթէ (մէզմուրլար տէմէք խութէնիր ,) Ալլահ թարաֆընտան թա՛եին օլունմըշ պիթմիչ» տէյճէճէք գաատր վէ հաթթա պէօյլէ ինանմայանլարը 'Աչա ի Րագպանի ազֆրասընտան մէն՝ էտէճէք գաատր զուրուր պախչ էտէր : Պու եիւզտէն քիլիսէ իւէ քիլիսէ պէյնինտէ հասըլ օլան մէրարէթ վէ սու՛ի թէֆէհիւմին իրաս էթտիյի խասար ու զիյանը գօնֆէրանսլարտա «իթթիհատ վէ թէ՛ավիւն» նուրթգլարը 'աճէպա թէչմայէն թագմին էտէպիւրլէ՛ր մի : «Ֆըրգալար ֆիքր ու մէսլէքի» քիլիսէնին «իթթիհատ վէ թէ՛ավիւ»նիւ մէսլէքինէ թապան թապանա զըտտա օլարըղընտան , քիլիսէնին հայաթընտա զա՛աֆաան մա՛տա պիր նէթիճէ հասըլ էտէմէ-

յեճեյի աչիքեար տըր։ Պու նեվ' նազիք լուղէթլէր լիպասը ալթընտա իմա էտիլէն ասըլ թէտավուր «իթթիհատ էթմէյէլիմ»տէն ֆարգը օլմուշ օլամազ, վէ էտինպուրկ գօնֆէրանսընտա պու նեվ' խաթիպլէրին տէ պուլունմըշ օլըղընա հիչ պիր խըրիսթիան ճիտտէն էսէֆ էթմէմէք էտէմէզ։

ՍՕՆ

'ԱՑՆԹԱՊ ԳԸԶԱՒԱՐ ՄԷՏՐԷՍԷՍԻՆԻՆ 50 ՍԷՆԷԼԻՓ ԹԱՐԻԽԻ

(Օբ. Ֆըբա Ա. Պէցճան 'Ա.ԴՆԱԳ)

4.

1904տէ Միսս Փիյրս վէ Միսս Ֆօրմընըն միւֆարագաթընըն, վէ 'ավտէթլէրի մուհալլ օլան միւֆարագաթընըն մէքթէպին հազըր վէ միւսթագպէլ իւմիտինէ 'ազիմ պիր տարպէ օլըղընը քիմ ինքեար էտէպիլիր իտի։ Լաքին չիւքր օլսուն 1909ըն Դեկտ.ինտէ Միսս Ֆօրմընն ֆիքր վէ վիճտանէ եէնի չէվգ վէ գուվվէթ քէսպ էթմիչ ոլարագ 'ավտէթ էթմիչ վէ իչէ պէտ էյլէմիչ տիր։

1908ին Ապրիլ, Մայիս, վէ Յունիս այլարը մէքթէպ իչիւն հիւզնէնկիզ վէ կէօզ եաչըը այլար օլմուշ տըր։ Խունքիզ վէ միւտհիչ Ատանա գըթալընըն տարպէ վուրմասընը, սէրսմլէմէմէյի պիր չէհր, պիր մէքթէպ, վէ եա պիր ֆամիլեա գալմասը։ Ուզուն միւտաէթտէն պէրու մէճլիս ի իտարէյին սատըդ ա'զալարընտան պուլունան Փրօֆ. Լեւոնեանընն Ատանա գըթալընա գուրպան կիմմէսի վազը'այը միւ"էլլիմէսի մէքթէպլիմիզին թարիխինին գարանլըդ սահիֆէլէրի իչինէ տիւշմէզ մի։

Մէքթէպին տա'իմա սըճադ պիր բուհանի հավա սագլայապիլմէսի մէքթէպին սըֆաթ ը մախսուսսինտէն օլմուշ տըր։ Միսս Փրագթըրըն պու պապտէ կէօսթէրտիյի ղայրէթին նէթիճէլէրինի պու անէ գատար հիսս էթմէմէք իմքեանսըդ տըր։ 'Ա.ՆԹապ քիլիսէլէրինտէ մէյտանա կէլէն ինթիպահտան մէքթէպ չօգ միւթէնէպպիհ օլմուշ տըր։ Պէօյէ խուսուսի միւնասէպէթլէրտէ քիլիսէյէ կիթմէք իչիւն ադչամ մէչգինտէն, վէ մէքթէպ վագթընտան օլան տու'ա ճէմ'իյէթլէրի իչիւն պիր գաչ տէրստէն վազ կէչմէք պէօյիւք պիր ֆէտաքեարլըդ սայըլմամըշ տըր։ Մէքթէպէ սալթ պու նօգթատան մինէթտար օլան չակիրտալէր սայըտա ազ տէյիլ տիրլէր։ 'Ագլի վէ ախլագի գուվվէթին մէնսպ'ը տիյանէթ տիր։ Մէտէնիյէթ վէ թա'լիմ ու թէրպիյէնին 'անասըրը մուխթէլիֆէսի արասընտա էն պաչտա տիյանէթ պուլունմազ կէրէք տիր։

'Ա.ՆԹապ գըզլար մէտրէսէսինին հէմճինար քէօյ վէ գասապա վէ չէհրլէրէ օլան խըտմէթի ազ օլմամըշ տըր։ Թաչրա էհալիսինին պու միւ"էսսէյէ 'Ա.ՆԹապ էհալիսինտէն զիյատէ մինէթտար օլտըգլարընը պիր ազտան իչիտէճէյիմիզ մէ"զուններին սայըճա նիսպէթի տախի պէյան էտէր։

Պու մէքթէպին էն գատիմ տօսթու Ամէրիգատընըն Պօրտ Շիրքէթի օլմուշ տըր։ Ամէրիգատա նիչէ քիլիսէլէր, հէյ'էթլէր վէ տօսթլար մէքթէպէ տէվամը մու'ավէնէթտէ պուլունարագ, խուսուսա եէնի պինանըն ինչասընտա ճէօմէրտ հէտիյէլէրիյլէ մէքթէպէ տօղրու թաչըտըգլարը հիսսի կէօսթէրմիչլէր տիր։ Լաքին մէքթէպին տօսթլարը անճագ Ամէրիգատա տըր զանն էթմէյէլիմ, 'Ա.ՆԹապ քիլիսէլէրի մէքթէպին Գայաճըգտան Թէվֆիկ պաչընա նագալի իչիւն 400 լիրայը 'Օսմանի վէրմիչլէր տիր։ Յունուսա 1906 հարիգինտէ անլէրին իպրազ էյլէտիյի իչթիրաք վէ մուհապպէթ չայան ը տիգգաթ օլմուշ տըր։ Եանղըն սապահընտա հէման պիր գաչ սա'աթ զարֆընտա Տօգ. Հէմըլթընըն խանէսինէ տէրճ օլունան էլպիսէ, այագ գապը վէ սա"իրէ, իքի սէնէ էվվէլ գըթալզէտէկեանա կէօսթէրմիչ օլորգլարը ճէօմէրտիյէ միւվազի պիր ճէօմէրտիլիք կէօսթէրտիքլէրինի պէյան էտէր։ Հէման պու միւնասէպէթլէ 'Ա.ՆԹապ Փրօթէսթանթ էյթանխանէսինին սէրի'էն պօշատըլըպ 3–4 այ գատար պիր միւտէթ իչիւն գըզլար մէտրէսէսինէ վէրիլմէսի քիլիսէլէրիմիզին անա տօղրու թաչըտըդը հիւան ի թէվէճճիւհիւ կէօսթէրիր։

1907 Թարիխինտէ 360ը միւթէճավիզ մէ"զունէլէր իլէ պիր Alumni հէյ'էթինին թէչէքքիւլիւ մէքթէպ իչիւն եէնի պիր առըմ օլմուշ տըր։ Փեար. վէ Յունիս այլարընտա հէր տէֆ'ատա սայրտա 100տէն էքսիք օլմամագ իւզրէ սէնէտէ իքի տէֆ'ա թէճէմմիւ' էտէն պու հէյ'էթ պիր արայա կէլէրէք մէգալէ, մուսիգի վէ միւսահապէթլէ խօշ պիր վագթ կէչիրիր իտի։ Քէզա պու ճէմ'իյէթտէ թաչրատաքի մէ"զունէլէրտէն կէլմիչ օլան մէքթուալար գրա"աթ էտիլիր իտի։ Սէնէվի ուճաճըգ պիր վէրկինին կիւզէչթեսի քիւթիւպխանէյէ հաար էտիլիպ, պու սէնէ Յոբելեան միւնասէպէթիյլէ alumniըն վէրճէճէյի հէտիյէյի տախի 'ալի պիր մագսատ իսթի'մալ էտէպիլէճէյիմիզի արզու վէ մէ"մուլ էտիյօրըդ։ Պու կիւն մէքթէպին մաւճիպ ի մէսէրրէթ վէ մէֆխէրէթ օլան պա'զը խուսուսաթընր զիքր էթմէք իսթէրիզ։ Մէքթէպին էն իլք միւնթէխէի սընֆընտան հալա պիր գաչ պագըյէյի պու հուզուրտա կէօրմէք – 50 սէնէ կէրիյէ կիթմէք – պիլմէմ քէնտիլէր իչիւն մի, հօգսա պիզիմ իչիւն մի տահա պէօյիւք պիր պախթ տըր։ Քէզա 63ին 4 մէզ"ունէլէրինտէն իքիսինին պու միւպարէք

սա՛թը կէօրմէլէրի թէպրիքէ չայան տըր։ Քէզա Մխս Փրագթըր վէ Մխս Փիլրսին պէրհայթ օ-լարագ մէքթէպին 30նճի սէնէյի տէվրիյէսինի ալ-դըշայըզ թէպրիք էյլէմէլէրի չայան ը մէսէրրէթ վէ թէպրիք տիր։ 6 սէնէ միւֆարագաթտան սօնրա սէվկիւլիւ րէ՛իսէյի կէօրմէք իմթիյազը չայան ը թէչէքքիւր տիր։ Գըզլար մէքթէպինին մաղիսի անըն միւսթագպէլի իչիւն պէօյիւք պիր թէ՛մինաթ իսէ տէ, անըն սէր մէնզիլինէ եէթիշմէսի տէմէք տէյիլ տիր։ Վազըթլարըն իճապաթընա ուշ-մագ, զէման իլէ թէգաատիւմ էթմէք, էմսալի միյանընտա կէրի գալմամագ, վէ հաթթա նիչէլէ-րինէ րէգապէթէ կիրէ պիլմէք իչիւն նիչէ զարուր-ի իհթիյաճըն իքմալը էլզէմ տիր։ Պիր մէք-թէպին պօյու անըն քիւթիւպխանէսիյէ էօլչիւ-լիւր իքէն պու մէքթէպին չու սօն պիր դաչ սէնէ զարֆընտա պա խուսուս լազըմ օլտըղը տէրէճէսէ իլէրի կիհմէմէսի մէ՛զունէլէր հէյ՛էթինին վէ տօսթ-լարընըն տիգգաթընը ճէլպ էթսէ սէզա տըր։ Պիր տիկէր իհթիյաճ տախի պիր laboratory իլէ ֆի-զիքա տէրսինէ մախսուս պիր թագըմ ալաթ ու էաէվաթ օլմուշ տըր։ Պու միւնասէպէթլէ Գօլէճէ օլան մինէէթտաութղումըզը վէ մէմուունիյէթիմիզի իֆա էթսէք տէյէր։ Սէնէլէրտէն պէրու ֆիզիքա թէճրիպէլէրի իչիւն գօլէճէ կիհմէք իմթիյազընա նա՛իլ օլմուշզը։ Լաքին «էլտէն կէլէն էօյիւն օլ-մազ, օլսա տա վագթընտա պուլունմազ» Պու սէ-նէ գօլէճ խօճալարը փէք մէչղուլ պուլունտըղլա-րընտան թէքելիֆիմիզի թէճաթաէ եիւզիւմիւզ թուէմատը։ Պէօյլէճէ թէճրիպէսիզ ֆիզիքա օգու-տըզ։

Գըզլար մէտրէսէսինին ագալի իքի սէնէ տահա եիւքսէլմէք միւնասէպէթ վէ իմքանը օլտըղընը կէօրիյօրըզ։ Անըն փրօղրամընտա միւ-չահաաէ օլունան թէտրիճի թէրէֆֆիւ՛ պու խուս-սուսըն դաալիլ իւլ իմքանա օլուպ մուվաֆֆագիյէթ մէյտանա կէլէճէյինէ պիր տէլիլ տիր։ Լաքին գօր-գարըզ։ Մէքթէպիմիզ իլէ Մար՛աչ գօլէճի արասըն-տաքի ֆարգ էքսիլիր միւլահազասըյլէ, Մար՛աչ-տաքի տօսթլարըմըզ պունա իճապէթ էթմէզլէր։ Լաքին թէքելիֆիմիզտէն միւսթէպան տըր քի պու թէրթիպ քէնարլէրին մէքթէպինին տախի եիւք-սէլմէսի իչիւն չէհրլէրինաէ օլան պիր թէրթիպ տիր։

Մէքթէպէ նիզամի պիր մէքթէպի մու՛ալիմաթ չու՛պէսինին 'իլավէսինի չէհրիմիզ վէ պախուսուս էթրաֆ մահալլէր իչիւն տահա միւնասիպ վար-ժուհիլէր եէթիշտիրմէք նօգթասընտան զարուրի 'ատա էտէրիզ։

'Այնթապ գըզլար մէտրէսէսինին 30 սէնէ-լիք թարիխի պիրէ կէօսթէրիյօր քի օ թէսատիւֆ էթմիչ օլտըղը հէր նէվ՛ միւչթիւաթա բաղմէն, մագսէտ վէ նիչանկեահընտա սապիթ օլմուշ տըր։ Պու ուզուն սէնէլէրին մուհասէնաթընը կէօրմէք իսթէյէնլէր իչիւն մուգնի՛ իսպաթլար չօգ տըր։ Շակիրտլէրիմիզին 'ատէտի սէնէ պէ սէնէ արթմագ-տա, ի՛անէ ալանլարընքի իսէ էքսիլմէքտէ տիր։

Պու մէքթէպ իչիւն արզու վէ հասրէթիմիզ պու տըր քի չիմտիյէ գատար օլտըղը կիպի, չիմ-տէն սօնրա տախի օ չէհրիմիզ, միլլէթիմիզ վէ մէմ-լէքէթիմիզ իչիւն պէրէքէթի մէնպա՛ը օլսուն։

ՍՕՆ

ՄԱ՛ԼԻՄԱԹ ՓԱՐԶԱԼԱՐԸ

(Ց. Կ. Հայրենեան՝ Ա.Ֆրնէա)

Պէլֆէսթաէ (Իրլանտա) Հարլէնտ վէ Վօլֆ գում-փանեասը թարաֆընտան Օլիմպիք խամինաէ 860 այագ ուզունլըգտա վէ 45,000 թօնէլաթօ սըգլէթինաէ եիւք թաշըյապիլէն պիր վափօր եափըլմագտա տըր քի, իքմալընտա տիւնեատա էն պէօյիւք վափօր օ-լաճագ տըր։ Եաֆագ օտալարը, սալօն վէ սա՛իր օտալարը վափօրըն ճէսամէթի նիսպէթինաէ հէր հանկի վափօրընքինաէն պէօյիւք օլաճագ տըր։

Մ. Ամէրիգանըն Տէյվէյ խամինաէ զըրհլըսընտա էֆէյի վագթտան պէրու իճրա էտիլմէքտէ օլան քէօմիւր եէրինէ կազ եաղը եագմագըղ թէճրիպէլէ-րի գանա՛աթպախչ նէթիճէլէր վէրմիչ տիր, Քէօմիւր եագան պիր զըրհլըյը քէօմիւրլէմէք իչիւն ուզուն վագթ վէ պիր չօգ իչճի վէ զահմէթէ միւճթաճ իքէն, եաղ եագան պիր վափօրա 200 թօնէլաթօ եա-ղը պիր խօրթում վասըթասըյլէ տէրանպար էթ-մէքլիք 3 ատէմ վէ պիր սա՛աթ վագթ խթէյօր, վէ օճագ օտասընտա պիր չօգ քէօմիւր թաշըյըճը, օ-ճաղա քէօմիւր ալթան, քիւլֆիւ վէ սա՛իրէ իչճիլէ-րէ իհթիյաճ գալմայըպ, սալթ 2 ատէմ քիֆայէթ էտիյօր։

Ամէրիգանըն չարգի էյալէթլէրինտէ չօգճա իս-թի՛մալ օլունան քեաղըտ փարալարըն քիրլէնէրէք խասթալըգ միգրօպլարընըն պիր քիմսէյէ տիկէր քիմսէյէ նագլընա վասըթա օլմագտա իտիյի պիր չօգ սըհհիյէ մէ՛մուրլարը թարաֆընտան թատիպ օլունմուշ իտի։ Պունըն մէն՛ էթմէք իչիւն Վաչինկ-թընտա խագլինէ իտարէսինտէ քէնտիլէրէ պանդա-լարտան կէօնտէրիլէն պինլէրճէ քիրլի քեաղըտ տալէրլէրի մաքինալարլէ եըղդայըպ իւթիւլէմէք իչիւն պիր տա՛իրէ աչըլմըշ տըր։

Պու սապթըլարը օգուտըղըն վագթտա պիրիսի սանա «Պօղաղընտաքի եագալըգ քէչի սիւտիւնտէն

եափըլմըշ տըր» տէյիւ իսպար էթսէ, թէ՛աճճիւպ էտԷր մի սին։ Էվվէթ, Ֆրանսատա քէչի սիւսիւնիւ սիւզիւպ, սրգըչտըրարագ եագալըգլար, քէմիք թագլիտի թարագլար, պըչագ սաիլարը վէ սա՛իրէ եափմագտա տըրլար։

Ամէրիգատա եէլէք ճէպինտէ թալընա պիլէն սա՛աթ չէքլինտէ ֆօթօղրաֆ մաքինալարը վէ հուրուֆ նիւվիսլէր (թայփրայթըր) եափըլմագտա տըր՝

Փանամա գանալը հաֆրիյաֆընատա հայը հազըր. տա 31,000 քիլի մէչդուլ տըր։ Գանալ 1915 Ցունվար 1տէ իքմալ օլունաճագ տըր, վէ 'այնի սէնէ զարֆընտա Մ. Ամէրիգա Գօնկրէսի գարարընա կէօրէ, Սան Ֆրանսիսգօտա եա տա Նիւ Օրլինզտէ «Փանամա Փէսիֆիգ Սէրկի ի 'Ուսուսիսի» նամբյա պիր սէրկի քիւչատ օլունաճագ տըր։

Մ. Ամէրիգանըն 'Վիգօնսին էյալէթինտէ Միլվօքի իսմինտէ 285 պին սէքէնէսի օլան պիր չէհր էքսէրիյէթ ի արա իլէ Սօսիալիսթլէր թահթ ը իտարէսինէ կէչմիչ տիր։ Եէվմիյէ զազէթալարընը եազըղընա նազարէն, մէզքիւր չէհրին Սօսիալիսթ մուխթասարրըֆը վէ մու'ավինլէրի եօլսըզ սէրմայէտարանը եօլա կէթիրմէք վէ 'ամէլէնին ահվալ ը հազըրէսինի թէրֆի՛ վէ իլահ էթմէք իչիւն ճան ու կէօնիւլտէն չալըչմագտա իմիչ։

Ամէրիգալըլար չինէմ սագըզը իչիւն սէնէվի 25 միլեօն տալէր սարֆ էտէրլէր։ «Հէր մէմլէքէթտէ սագըզ չինէնիր ամմա, Ամէրիգալըլար տատընը չըգարըր» տէնիլսէ եանլըչ օլմազ։

Էն սէրի՛ գօչան օթօմօպիլ պիր միլ մէսաֆէյի $28\frac{1}{5}$ սանիյէտէ, թէչարէ 52 սանիյէտէ, պայտիքըլ $58\frac{3}{5}$ սանիյէտէ, ամ 1 տագ. $35\frac{1}{2}$ սանիյէտէ, ամ 4 տագ. $15\frac{2}{5}$ սանիյէտէ գամ՛ էյլէմիչ տիր։

Ամէրիգալը մէչհուր թէյարէհի Ջարլս Համիլթըն Սագրէմէնթօ Գալիֆօրնիատա Սեպտ. 10, 1910տա թէյրանաթ մանօվրալարը եափաղը սըրատա մօթօրլարըն տուրմաը սէպեպինտէն եէրէ տիւչերէք գազազէտէ օլմուչ իսէ տէ, գազանըն միհնիք օլմատըղը վէ չափուճագ էյլէնիպ, թէքրար ուչաճաղը խապէր վէրիլմէքտէ տիր։

1908, Սեպտ. 17տէն պէրու թէյարէ գազալարընատան 13 քիլի թէլէֆ օլմուչ տըր։ Եէնի գատէմ ալմազա պաչլամըչ պիր չօճուղըն տիւչիւպ սագաթ օլմասը, պաչգա չօճուգլարըն նիւրիւմէյի էօյրէնմէլէրինէ մանի՛ օլամատըղը կիպի, պիր թայեարըն եարըմ եախօտ պիր միլ իրթիֆա՛տան տիւչիպ փարէ փարչա օլմասը հէնուզ ուչմազա պաչլամըչ օլան ինսան օղլունը մէ՛յուս էթմէդ։ Գահրէման թայեարլար չօգ տէֆ՛ա հիչ պիր իւճրէթ մէ՛մուլ էթմէքսիզ, ճանլարընը թէյարէնին մօթօրլարընա կիւվէնիպ տահա եիւքսէյէ վէ տահա ուզազա ուչարագ, նէվ՛ի պէչէր իլէ թապի՛աթ արասընատա օլան տա՛իրմի մուհարէպէտէ գուվվէ ի ճաղիպէ իւզէրինէ պիրէր ֆիւթուհաթ տահա գազանմագտա տըրլար։ Պունատան գօլայճա անլաչըլա պիլիր քի, մուճիհլէր, քէչչաֆիլար վէ գահրէմանլար մէյտանա կէթիրմէք իչիւն «Ալի մագսէտ», «մէրագ», «հըրսը չան» մէնաֆի՛ ի չախսիյէ արզուսընատան տահա պէօյիւք վէ տահա գուվվէթլի վասըթալար տըրլար։

ՀԱՃԸՆՏԱՆ ՄԷՔԹՈՒՊ

Թահէն մուհասապիրինին Հաճըն հագգընատա ուչյանաըրարազը մէա՛էլէ վէ անա ճէրէյէ Շուբէյհէ վէրիլէն ճէվապտա տա՛իր Սիմոն էֆ։ Քիւրէլեանընը պահսընատան մէյնուն օյատուգ. լաքին պու պիթարաֆանէ վէ միւսթագիմանէ օլան ճէվապտա գարյը հէմչէհրիմիզ Պետրոս էֆ. Թէրզեանըն ճ. Շուբէյհէնին 7,559նճը նումէրօսընատաբի «Պիր գաչ սէօզ»իւնէ էսէֆ էթիւք վէ իսթէմէյէրէք պիզ տէ օլ «Պիր գաչ սէօզ»է գարյը պիր գաչ սէօզ սէօյլէմէք իսթէյօրըզ։

Պու մէա՛էլէ հէմէր գատար ուզատազը իչիւն մէրգուճ էֆէնտիներին պէնտինէ գարյը ուզուն եազմագ իսթէմէմ. պա՛զը նօգթալարա ճէվապ վէրմէգ պիւէ։ Իմտի անճագ պիր նօգթայը թասհիհ էտէլիմ։ Իլանը Հուրրիյէթ օլուր օլմազ 500 խանէ Գաթօլիք վէ պիր մըգտար Փրօթէսթան վալիտէ քիլիսէյէ 'ավտէթ էթտիլէր տէնիլիյօր, հալ չու քի Հաճընատաքի պիւթիւն Գաթօլիքլեր 200 խանէ պիւէ տէյիլ վէ էյտն հիչ պիր վագըթ պունատան զիյատէ օլմամըչ տըր. քէզալիք հիչ պիր Փրօ. խանէնին վալիտէ քիլիսէյէ 'ավտէթ էթտիյի իս պաթ օլունատատըգատան մա՛տա, պիլ՛աքս եագընտարատա վուգու՛ պուլան ինթիպահ վէ տու՛ա մէճլիսլէրինտէ վալիտէ քիլիսէտէն չօգտար Փրօ. քիլիսէսինէ կէլմիչլեր տիր։

Իմտի Թէրզեան էֆ. նամըլ պու չէյլերի քիւլիյէն իզմազ էտիպ, փէք մա՛լիւմ վէ վազը հագիգաթա գարյը իտարէ ի լիսան էտիյօր։ Պու տօսթուսըն սալթ սիւքիւթ էթմէմէք վէ ճէվապ վէրմիչ օլմագ խաթրը իչիւն սէօյլէմէք վէ պու մագսէտէ իսթիդամէթտէն տէ 'ուտուլ էթմէքլիյէ նա՛ոբլ բազի օլտըղընը անլայամայօրըզ։

Հաճըն ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԷՇԻՇԵԱՆ

ՅՈՒՆԱՔ Ը ՍԻՑԱՍԻՑԷ

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

—.—

Սէլանիքտէն Հոկտ. 14 Թարիխի Թէլէկրաֆնամէյէ կէօրէ, Զիպէֆչէտէն կէլմէքտէ օլան էշկա գաթարը խաթթըն Գօմանօվա իլէ Ահարլար արասընատքի գըսմընա կէլտիյի սըրատա պիր պօմպա իյթի՛ալը վուգու՛ պուլմըշ սըր։ Իշպու իյթի՛ալ հագգընատա մահալ ը հատիսէյէ միւվասէլէթթ էտէն հէյ՛էթ չու նէթիճէլէրէ տէսթրէս օլմուշ սըր։ Իյթի՛ալ 8 նօմէրօլը Թիւճճար Թրէնինի պէրհաւա էթմէք մագսատիյլէ իգա՛ էտիլմիշ տիր։ Գաթարը Թէշքիլ էտէն վակընլարատան Յիւ քիւլլիյէն խարապ օլմուշ, Յիւ զայրի գապլի Թա՛միր պիր սուրէթտէ փարչալանմըշ, վէ տիկէր Յիւ տախի փէք միւշքիլաթլէ Թա՛միր էտիլճէէք սուրէթտէ տիւշար ը խատար օլմուշ սըր։ Պիր վակօն մուհաճատա մէ՛մուրը Թէլէֆ օլմուշ սըր։ Խատարաթըն մըգտարը պին լիրա գատար Թախմին օլուր նույօր։—Վօսինայա միւշհագ Լատովա գարիյէսինտէ մէզհէպճէ միւնաճէրէթտէն տօլայը գափատըլմըշ օլան իչի քիլիսէտէն պիրի Րուսլարա, տիկէրի Պուլկարլարա վէրիլէրէք կէնիտէն աչըլմըշ սըր։—Տէրիսա՛ատէթտէ Հոկ. 13տէն 19ա գատար գօլէրատան 6 միւսապ 6 վէֆաթ վուգու՛ պուլմըշ (օլուպ, գօլէրանըն պիտայէթի զուհուրընատան պէրու 93 միւսապ 60 վէֆիյաթ օլմուշ սըր։ Թարապլուս ը Ղարպատա Հոկտ. 3տէն 16յա գատար 12 միւսապ 9 վէֆաթ, Թրապզօնատա Հոկտ. 10—14է գատար 59 միւսապ 32 վէֆաթ, Զօնկուլդատա, Էրզրումատա, Պաղտատատա Գասթէմունիտէ վէ սա՛իր պիր գաչ մահալլէրտէ տախի գօլէրատան էփէյի վուգու՛աթ վէ վէֆիյաթ օլմուշ սըր։ —Հավրանատան գօլ օրտու գօմանատանը Սամի փաշա Թարաֆընատան չէքիլէն Թէլէկրաֆլարատա հէր Թարաֆատա վուգու՛ պուլան միւսապաէմէլէրտէ Տիւրգի 'ասըլարընըն մաղլուպ վէ միւնհէզիմ օլտըգլարը, վէ անլէրին պիր գըսմը չարնաչար Թէսլիմի սիլահա մէճպուր օլտըգլարը հալտէ պիր Թագըմը տախի չէօլէ ֆիրար էթմէքտէ իտիքլէրի, վէ պիր գաչ կիւնէ գատար Հավրան Թարաֆլարընատա ասայիչին քհամիլէն Թէ՛մին օլունաճաղը պիտէրիլմէքտէ տիր։ — Շիրքէթի Խայրիյէճէ զէվալի սա՛աթ իւզէրինէ կէնիտէն պիր սէյր ու սէֆէր Թա՛րիֆէսի Թանզիմ էտիլմիշ, վէ վէ Հոկ. 21է միւսատըֆ տիւնքի Ճիւմ՛ա կիւնիւնտէն ի՛թիպարէն մէվզը՛ի Թաթպիգէ՛ վազ՛ էտիլմիշ տիր։ — Թէպա՛ա ի 'Օսմանիյէտէն իքէն տիյար ը էճնէպիյէտէ պիրա մէ՛զունիյէթ Թէպտիրլի Թապի՛իյաթ էթմիքտէն սօնրա, Թէքրար Մէմալիք ի 'Օսմանիյէյէ 'ավատէթ էյլէյէն Րումլարըն Թապի՛իյէթ գանունընըն 6րնճը մատատէսի մուճէպինճէ Մէմալիք ի 'Օսմանիյէյէ գապուլ էտիլմէմէլէրի, վէ տախի օլանլարըն Թէպ՛իտի Տախիլիյէ նազարէթինտէն իսթիզան գըլընմըշ սըր։ — Կէչէն հաֆթա Րում Փաթրիգի Եօաքիմ էֆ. 'Ատլիյէ վէ Հարպիյէ նազարէթլէրինէ կիտէրէք նազըր պէյ վէ փաշա իլէ կէօրիւշմիշ տիր։ — «'Օսմանլը Թիճարէթ Անօնիմ գումփանիասը» նամըլէ վէ 100 պին լիրա սէրմայէ իլէ պիր գումփանիա Թէ՛սիս օլունարագ պէհէրի 5էր լիրատան 20,000 հիսսէ սէնէտաթը իխրաճ էտիլմիշ տիր։ Պու չիրքէթին նիզամնամէսի Թարաֆ ը Շահանէտէն Թաստիգ էտիլմիշ տիր։ — Գօզանա ճօրլուգ գարիյէսինտէ 3 քիչիտէն միւրէքքէպ պիր էշգյա չէթէսիյլէ 'ասաքիր արասընտա վուգու՛ պուլան պիր միւսատէմէտ էշգյատան 4հունիւն մէյթէն 1էնին տախի հայնէն տերտէսթ էտիլտիյի, վէ պիր միւլազիմ իլէ պիր գաչ նէֆէրին խաֆիֆճէ մէճրուհ վէ 6 նէֆէրին տախի չէհիտ օլտըգը պիլտիրիլմիշ տիր։ — 301, 302, 303, 304 վէ 305տէ Թէվկիլիւտ էտէն զայրի Միւսլիմէր իլէ Միւսլիմէր պու այըն նիհայէթինտէ պիլահ ալթընա տա՛վէթ օլունճաղլար սըր։ — Մուհասէպէ ի 'ումումիյէ գանունընատան տօլայը Հարպիյէ վէ Մալիյէ նազըրլարը արասընտա զուհուր էթմիշ օլան իխթիլաֆ սէպէպիյլէ պիր պուհրան ը վիւքէյլա զուհուրը մէյհուզ իքէն, Ամէրիքօ զավէթասընըն պիլտիրտիյինէ կէօրէ, Մալ. նազըրը Թարաֆընատան տիվան ը մուհասէպաթ գանունընընա պիր մատատ ի միւղէյհէլէ 'իլավէտիյլէ 'ումումի տա՛իրէլէրին Թէվհիտի միւնասէպաթը զըմնընատա գալէմէ ալընան գանունատան Հարպիյէ նազարէթինին իսթիճնասը գարարկիր օլարագ, պու սուրէթլէ պիւթիւն վիւքէյլա մէվզը՛լէրինի մուհաճաղա էթմէքէ չարթըլլէ պուհրան ը վիւքէյլայա նէթիճէ վէրիլճէէք տիր։ — Խագան ը մախլու՛ըն էմլաքընատան խազինէ ի միլլէթէ տէվր օլունան Սիւրիա վէ 'Իրագտա վագը՛ 30 միլիօն տօնիւմլիւք արագինին իրվա վէ իսգա վէ իճար վէ ֆիւրուխթը իմթիյազընա 'ա՛իտ օլուպ Պէյրութը Նէճիպ Ասֆար էֆ. Թարաֆընատան Թա՛դիպ էտիլէն, վէ Շուրա ի տէվլէթճէ պիթթասվիպ մազպաթասընյէ Թագտիմ էտիլէն էվրագ մագամ ը սամի ի Սէտարէթճէ բէտտա էտիլմիշ տիր։ — Էօյէ Օչէնձըլըն պէյանընճա 'Օսմանլը վէ Ֆրանսըզ հիւքիմէթլէրի արասընտա պիր ի՛թիլաֆ հէման 'ագտ էտիլմէք իւզրէ տիր։ 'Օսմանլը տիվան ը մուհաս-

սէպաթընա պիր Ֆրանսըզ մէ՞մուրը թա՛եինինէ հիւքիւմէթ ի 'Օսմանիկէնէ պէյանը մուվաֆագաթ ը միչ՛իր Տէրիսա՛ատէթտէն խապէր վիւրուտընա ինթիզար օլունմագտա տըր։ Ֆրանսըզ միւ՞էսէսաթը սընա՛իչէսինէ լէվագիմի հարպիչէ սըփարըչը մէս՞էլէսինտէ հուսուլ ը ի՞թիլաֆ միւչէսսէր օլմուչ, վէ պա՛զը միւսա՞իլի ֆէր՛իչէնին հալ ու թանզիմինի միւթէ՛ազըզ սուրէթ ի գաթ՛իչէտ 'ագտ ը ի՞թիլաֆ էտիլմէսի Ֆրանսա Խարիճիչ նազըրը թարաֆընտան Տէրիսա՛ատէթ սէֆիրի Մ. Պոմփարա թէպլիզ էտիլմիչ տիր։ Իսթիդրազ օլունաճագ մէպլաղլար եէքիւնիւնիւն 15 միլեօն 'Օսմանլը լիրասընա իպլաղը տախի միւհիմմիլ 'ատտ օլունմագտա տըր։ Տիկէր թարաֆտան իսթիդրազ մէս՞էլէսինին հիւանի նէթիճէյէ իգթիրանը իչիւն թարաֆէյն տէն իպրազ էտիլէն հիւանի նիչէթէ րաղմէն, հէնուզ պիր ի՞թիլաֆը գաթ՛ի հուսուլէ կէլէմէտիչինտէն պիր միւտտէթ տանա տէվամ էտէճէյինի ժէն թէ։ եազըյօր։ —Պահրիչէ նազըրը Սալիհ փաչա իսթի՛ֆա էյլէմիչ վէ իսթիֆասը գապուլ օլունմըչ տըր։ Եէնի Պահրիչէ նազըրընըն ինթիխապընա գատար Սալիհ փաչանըն մէ՞մուրիչէթինէ տէվամը խուսուսը Սատրա՛զամ փաչա թարաֆընտան բէճա օլունմըչ վէ միչարիչէյհ տախի գապուլ իլէ տէվամա պաչլամըչ տըր։ —Գարաքէօյ իլէ էմին էօնիւ արասընա գօնուլաճագ եէնի քէօփրիւնիւն մահալընա վազ՛ըյլէ պէրապէր, չիմտիքի էսքի քէօփրիւ ագսամը գալտըրըլարագ Ունգարիա՛նը քէօփրիւսի մահալընա նազլ օլունաճագ վէ Ուն գափանը քէօփրիւսիւ ագսամըյլէ Խասքէօյ իլէ Ա՛յվանսէրայ արասընտա եէնի պիր քէօփրիւ վիճուուտ կէթիրիլէճէք տիր։ —Նէչր օլունան պիր թէպլիղաթ ը բէսմիյէտէ տէնիլիյօր քի, եէվմ ի վէլատէթի հազրէթի Փատիչահիտէ վէ կէճէսինտէ տէվամ իր ի բէսմիյէ, վէ էմիրիյէնին թէնվիր ու թէզկինի վէ ֆիչէնք էնտախթը կիպի թէքէլլիւֆթտան սարֆը նազարլէ եալընըզ վագթը զուհրտէ թօփ էնտախթըյլէ իքթիֆա էտիլմէսի, վէ իֆա ի թէպրիք իչիւն վիւքէլա ի ֆիխամ վէ ա՛հան վէ մէպ՛ուսան բէ՞իսլէրի հազարաթընըն եէվմի մէզքիւրտէ սա՛աթ 8տէ հուզուր ը հիւմայուն գապուլ պույուրուլաճագլարը իրատէ պույուրուլմըչ, վէ թէպրիք իչիւն սէրայա կէլէճէք սա՞իր զաթ՛լարընն վազ՛ը իմզա էթմէլէրի իչիւն պիր տէֆթէրի մախսուս քիչատ պուլունաընրըլաճագ տըր։ — Գարաաղլըլար Զագըր Շեյթան, Թէրէ վէ Սաղանիչէ գարագօլլարընա, վէ Պայրամ գուլէ նէվպէթճէսի իւզէրինէ աթէչ էթմիչլէր տիր։

Ինճ. ճէմ. 'Ատիկէ նազարէթինտէն Ազգապետարանա իւչ 'ատէտ թահրիրաթ ը բէսմիյէ կէօնտէրիլմիչ տիր։ Անլէրտէն պիրի իլէ գօլէրա սէպէպինտէն Գասըմփաչա, Ֆընտըգլը վէ Խասքէօյ մէքթէպլէրինինէն գափատըլըպ, օլ թարաֆլարըն չակիրտլէրինին տիկէր մէքթէպլէրէ գապուլ օլունմամասը վէ լազըմ կէլէն թէտապիր ի սըհհիյէնին իթթիխազ օլունաճաղը, իքինճիսի իլէ՝ հիւքիւմէթին մէքթէպլէր իւղէրինէ նազարէ՞էճ հագգը վէ լազըմ կէլտիյի վագթ հիւքիւմէթ թարաֆընտան կէօնտէրիլէն միւֆէթթիչլէրէ մէքթէպ միւտիրլէրի թարաֆընտան մա՛լիւմաթ ը մուգթազիյէնին վէրիլմէսինին լիւզումը, վէ իւչիւնճիսիւ իլէ՝ աօնրատան հիւքիւմէթ մէքթէպլէրինէ կիրէճէք թալէպլէրին միւչքիլաթ չէքմէմէլէրի իչիւն ղայ ի Միւսլիմ մէքաթիպին փրօկրամլարընըն 'իլմի տէրսլէրինին ի՛տատի փրօկրամընա ույդուրըլմասը լիւզումը իհսար վէ թավսիյէ էտիլմիչ տիր։ — Հիւքիւմէթ ի 'Օսմանիյէնին ֆարգը 'անասըրը արասընտա հիւան ի միւնասէպաթ մէյտանա կէթիրմէք մագսէտիյլէ թէչէքքիւլ էթմիչ օլան «Իթթիհատ ը 'Անասըր ը 'Օսմանիյէ» նամ չիրքէթէ Փրօթէսթան ա՛զա սըճէթիյլէ Փրօֆ. Ճ. Ճէճիզեան վէ Կարապետ էճ. Սէնէքէրիմեան թա՛եին օլունմըչլար տըր, — Պանտըրմա վա՛զընտան ալտըղմըզ պիր խապէրէ նազարէն, Նիկողոս էճ. Մօրճիկեան (Տէր՛ալիչ) Պանտըրմա քիլիսէսինին ինչասը իչիւն 972 ղր. ի՛անէ վէրմիչ տիր։ —Պիր բէճիդիմիզին եազտընա կէօրէ, չմէնտրճէր գազասընա օզրամըչ իսիյինի եազտըղմըզ Կարապետ էճ. Փուչմանեան ճագիր թալէպլէրէ մախսուս պիր ի՛անէ սանտըղ թէ՞սիսի իչիւն 25,000 տալէր վէրմիչ տիր։ Մէզքիւր սերմայէյէ տօգունըլմայըպ, սէնէվի ճա՞իզի օլան 1,600 տալէր մէզքիւր մագսէտէ գուլլանըլաճագ տըր։ —Փրօ. ճէմ՛աթընա մախսուս օլմագ իւզրէ Ա.րապկիրտէ միւճէտտէնէն մէքթէպ ինչասը հագգընտա էմր ի 'ալի խթիհատ վէ թէպլիղ էտիլմէսինէ պինա՛էն, թէմմէլ հաճրիյաթընա միւպաչէրէթ օլունտըղը սըրատա գատընլարտան միւրէգգէպ պիր ճէմմ ի ղաճիր իլէ թա՛թիլ վէ 'ամմէլէյի զարպա թէչէպպիւս էյլէմէլէրինտէն տօլայը հիւքիւմէթճէ թէտապիր ի լազըմմէ իթթիխազ գըլընարագ ինչա՞աթընա տէվամը թէ՞մին օլունմըչ օլտըղը մահալինտէն պիլտիրիլմիչ տիր։

Էբճ. ճէճ. Փաթրիդ հազրէթլէրի խասթալըղը սէպէպինտէն թէ՞խիր էթմէյէ մէճպուր օլմուչ ի տիյի վիզիթայը վէրմէք իւզրէ, Շիւմ՛ա էրթէսի կիւնիւ Պուլկար էկզարկխանէսինէ կիթթի, վէ էկզարկ էճ. իլէ խօչ պիր միւլագաթտա պուլունը

տու։ Հինն ի միւլագաթտա էկզարկ էֆ. Սօֆիատաքի էրմ. քիլիսէսինի երգմագ իւզրէ հիւքիւմէթ թարաֆընտան վէրիլէն գարարը ֆէքք եա թէ՞խիր էթմէք միւմքին օլմատըղընը, ամմա էրմէնիլէրին տիկէր մաթլուպաթընա քեամիլէն մուվաֆագաթ էտիլմէսի իչիւն չալըշմաղընը պէյան պույուրտուլար։ —Փայար էրթէսի կիւնիւ Փաթրիգ հազրէթլէրի երուսաղէմէն Տրդատ Եպիսկոպոսան Երուսաղէմ իւթիյար Փաթրիգինին աղըր խասթա օլտըղընա տա՞իր պիր թէլէկրաֆ ալըպ, զիյատէ մա՛լիւմաթ իչիւն պիր թէլէկրաֆ քէչիտէ էթմիչ տիր։ Պիր րէֆիդիմիզ խասթա Փաթրիգին զէնկին օլուպ, սէնէվի 7-800 լիրա վարիտաթը վար իտիյինի եազըյօր։ —Շուրա ի Տէվլէթին ֆէրաղ վէ իւնթիդալ մէա՞լէլէրինտէ արթըզ Փաթրիգխանէյին չէհատէթնամէսինին իսթէնիլմէ մէսի հադրընտա վէրտիյի գարար Աալիյէ Նազարէթի թարաֆընտան Փաթրիգխանէյէ րէսմէն թէպլիղ օլունմըշ տըր։ —Ուսումն. Խորհուրդըն ևէնի պիր իսթաթիսթիգ ճէտվէլինէ կէօրէ, Ցունիս 1ատ Տէր՛ալիյէտէ միւլի մէքթէպլէրին 'ատէտի 44 օլուպ, 3,437 օղլան վէ 3,079 գըզ չակիրտլէր պուլունըպղը, թալէպէլէրին 2,058ի մէճմանէն թէտէրրիւս էթմէքտէ օլտըղը, 319 մու՛ալլիմլէր (153իւ մու՛ալլիմ) պուլունտըղը, մահիյէ մէսարիֆին 96,878 ղրչ. օլուպ, 82,332սի մու՛ալիմ մա՛աշը օլտըղը, մահիյէ վարիտաթըն իսէ 100,518 ղրչ. օլուպ 58,436սը քիլիսէլէրտէն վէ 31,173իւ տախի մէքթէպիյէլէրտէն վէ միւթէալգըսը սա՞իր մէնպա՛լարտան կէլտիյի թէպէյեիւն էթմիչ տիր։ —Վան Առաջնորդարանընան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, 85 գատար էրմէնիլէր Ռիւրտլէրին թէ՛ատի՛աթընա տայանամայարագ սօն տէրէճէ սէֆալէթ իւէ Ուրմիա յա իլթճա էթմիչլէր տիր։ Եինէ Աղբակըն էրնկան քէօյիւնտէն 4 սէնէ ադտմ աչըրըլըպ ճէպրէն Իսլամ էտիլմիչ օլան Ոսկո իսմինտէ պիր էրմէնի դարը՝ քէնտինին Իսլամիյէթի գապուլ էթմէյիպ, քէնտի եէրինէ չէհատէթ վէրէն՝ քէնտինի աչըրան Ռիւրտին պիրատէրինին գարրսը՝ օլտըղընը սէօյլէմիչ իսէ տէ, մահալլի հիւքիւմէթ գարըյը քէնտի Ռիւրտ ղէվճինէ իւատէ էթմիչ տիր։ Գազանըն պաչգա Իսլամիյէթի գապուլ էտէն քէօյլէրինին էհալիսի կէրի քէնտի վալիտէ քիլիսէլէրինէ տէօնմէք իսթէյօրլար իսէ տէ, հիւքիւմէթին մու՛ամէլէ ի ճէպրիյէսի սէպէպինտէն ճէսարէթ էտէմէյօրլար։ — Պիթլիս մահքէմէսի Մուշ մահքէմէսինին Գօմա քէօյիւ Կորիւն վէ արգատաչլարը հադրընտա միւսթէպիտա Իպրահիմ աղանըն «օճաղընը կէչիրմիչլէր» իթթիհամըյլա վէրտիյի 120 լիրա ճէզա ի նագտի վէ 3էր այ մահպուսիյէթ հիւքմիւնիւ թասարիֆ էթմիչ տիր։ — Կիլիկիա Կաթողիկոսը Իօանէսքու վասիյէթի իլէ Զէյթունա թախսիս էտիլէն 1,000 լիրատան 100 լիրասընըն՝ արազիլէրինի Հաճի էֆ. իսմինտէ պիր ֆա՞իզճինին էլիւտէն գուրթուլապիլսինլէր իչիւն՝ կէօլփունար քէօյիւ էհալիսինէ վէրիլմէսինի թէքլիֆ էթմիչ տիր։ — Հասանպէյլինին եանմըշ քիլիսէսի հիւքիւմէթ թարաքընտան վէրիլէն 400 վէ խայրխահանտան ճէմ՛ էտիլէճէք 700 լիրա իլէ ինչա օլունաճագ տըր։ – Արազի մէա՛էլէսինի թէֆթիչէ մէ՛մուր օլան գոմիսիոնըն ա՛զալարընտան պիրի 18 նէվ՛ տա՛վալար պուլունըպ պաչըճա իւչ նէվ՛ի աթիտէքիլեր իտիյինի պէյան էթմիչ տիր։ 1. Էօյլէ արազիլեր քի անլերին սահիպլերի անլերի տիկելերէ թէրհին էտիպ ֆիրար էթմիչլեր տիր։ 2. Րէսմէն ֆերաղ օլմագսըզ փէք տուն պիր ֆիյաթ իլէ սաթըլմըշ արազի։ 3. Պէյլերտէն վէ ազալարտան զապթ օլունմըշ սահիպսիզ արազի։ Գոմիսիօն բափօրթունը Տախիլիլէ նազըրը պէյէ թագտիմ էթմիչ տիր։

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

—·—

Իրան ահվալը. Թայմ ղազէթասը ախիրէն նէյր էթտիյի պիր նօթատա ճէնուպի Իրանտա միւթէմատիյէն վուգու՛ա կէլէն գարըչըգլըգլարտան վէ պունըն թիճարէթէ իրաս էթտիյի զարարլարտան տօլայը ինկիլիթերրա տախի պա՛զը միւ՞էսիֆ վազը՛այէր հուտուսը թագտիրինտէ թէտապիր ի լազըմէ իթթիխազընա մէճպուր գալաճաղընը պէյան էթմէքտէ տիր։ Պու թէտպիրլեր՝ 'ատէմ ի 'միւտտախալէ փօլիթիգասընա նիհայէթ վէրճէճք վէ ազլեպ իհթիմալէ կէօրէ Րուսիա տա չիմալի Իրանտա 'այնի փօլիգայը թա՛գիպ էտէճէք տիր։ Իրանըն պիր իսթիդրաղ 'ադա էտէպիլմէսի անճագ մուգաէմէնին եճրասընը միւթէ՛ազզիպ գապիլ օլաճագ տըր։ Հիւքիւմէթ չիմտիյէ գատար իթթիխազ էթտիյի փօլիթիգատա տէվամ էթմէյի արզու էտէր իսէ տէ, Իրանտա Րուսիա իլէ ուդուշմագտան վէ պիր իՙթիլաֆ հուսուլէ կէթիրմէքտէն պաչգա սուրէթլէ հարէքէթ գապիլ տէյիլ տիր։» Աճանա պէ- Գօնսոլոսլիւճէ թարաֆընտան տախի աթիտէքի թէլէկրաֆնամէ թէպլիղ օլունմըշ տըր. «Ինկիլիթերրա հիւքիւմէթի թարաֆընտան Իրան հիւքիւմէթինէ թէպլիղ օլունան պիր նօթատա տէնիլիյօր քի, էկէր թարիխ ի հազըրտան իՙթիպարէն 3 այ միւտտէթ զարֆընտա Իրանըն գըսմը ճէնուպիսինտէ ասայիշ ու ինթիզամ իՙատէ էտիլմէյէճէք օլուր իսէ, Ինզա ի նագտի վէ 3էր այ մահպուսիյէթ հիւքմիւնիւ թասարիֆ էթմիչ տիր։ — Կիլիկիա Կաթողիկոսը Իօանէսքու վասիյէթի իլէ Զէյթունա թախսիս էտիլէն 1,000 լիրատան 100 լիրասընըն՝ արազիլերինի Հաճի էֆ. իսմինտէ պիր ֆա՞իզճինին էլիւտէն գուրթուլապիլսինլէր իչիւն՝ կէօլփունար քէօյիւ էհալիսինէ վէրիլմէսինի թէքլիֆ էթմիչ տիր։ — Հասանպէյլինին եանմըշ քիլիսէսի հիւքիւմէթ թարաքընտան վէրիլէն 400 վէ խայրխահանտան ճէմ՛ էտիլէճէք 700 լիրա իլէ ինչա օլունաճագ տըր։ – Արազի մէա՛էլէսինի թէֆթիչէ մէ՛մուր օլան գոմիսիոնըն ա՛զալարընտան պիրի 18 նէվ՛ տա՛վալար պուլունըպ պաչըճա իւչ նէվ՛ի աթիտէքիլեր իտիյինի պէյան էթմիչ տիր։ 1. Էօյլէ արազիլեր քի անլերին սահիպլերի անլերի տիկելերէ թէրհին էտիպ ֆիրար էթմիչլեր տիր։ 2. Րէսմէն ֆերաղ օլմագսըզ փէք տուն պիր ֆիյաթ իլէ սաթըլմըշ արազի։ 3. Պէյլերտէն վէ ազալարտան զապթ օլունմըշ սահիպսիզ արազի։ Գոմիսիօն բափօրթունը Տախիլիլէ նազըրը պէյէ թագտիմ էթմիչ տիր։

կիլիեերրա հիւքիւմէթի դուվվա ի մահալլիյեյի Ինկիլիզ զապիթանըներն Թահէր ը գօմանտասընտա պուլունաորմաղը միւսթէլզիմ Թէտապիրի իթթիխազա մէճպուր գալաճադ տըր։ Զանն օլունտըղընա կէօրէ, էկէր գըսմ ը մէղքիւր էհալիսինտէն 'ասքէր գայտ էթմէք իմքանսըզ օլաճադ օլուր իսէ, Ինկիլիեերրա հիւքիւմէթի Հինտիսթանտան 'ասքէր կէթիրթարիլէճէք տիր։ Իրանիլեր պէօյլէ պիր Թէտապիրի քէնտի մէմլէքէթլերինին Թագսիմի վատիսինտէ իլգ պիր իսթիզահաթտա պուլունտուղը եօլընտա չայ' օլան հավատիսի 'ալել-'ումում Ինկիլիզ զաղէթալարը միւսթէհզիյանէ պիր լիսան իլէ Թէֆսիր էթմէքտէ տիրլեր։ Մէղքիւր զաղէթալար պու խուսուստա միւթալա'ալարընա 'իլավէթէն 'այնի զէմանտէ 'Օսմանլը 'ասքերինին տէ Իրան արազիսինտէ պուլունտուղը պիր սըրատա պէօյլէ պիր իսթիարըն ասլա վարիտ օլամայաճաղընը պէյան էտիյօրլար։ Պապ ը 'Ալի պուննան էվվէլ հուտուսըն Թահտիտինէ միւմանա'աթ իչիւն տէֆ'աթլէ քէնտի պիլտիյինէ հարէքէթ էյլէմիշ տիր։

Եուննան ահվալը կէչէն հաֆթա Եունան գապինէսինին իսթի'ֆա էթմիշ օլորղընը խապէր վէրմիշ իտիք։ Գրալ Եօրկի հազրէթլերի մէճլիս ի միլլի ըմ'իսի վէ մունթէխիպ ֆըրգալար բու'ասասը իլէ կէօրիւշտիւքտէն սոնրա, 'ազըպէթ Մ. Վէնիցէլոսը եէնի գապինէնին Թէչքիլինէ մէ'մուր էթմիշ, վէ Աթինատան պաթէլէկրաֆ պիլտիրիլտիյինէ կէօրէ, Վէնիցէլոս գապինէսի պէրվէճհի աթի Թէչէքքիւլ էթմիշ տիր. Վէնիցէլոս' պաշ վէքաէլէթ, Հարբիյէ վէ Պահրիյէ նազարէթլերի, Րէֆօլիս' Տախիլիյէ նազարէթի, Կրիփարիս' Խարիճիյէ նազարէթի. Տիմիթրագօփուլօս' 'Ասլիյէ նազարէթի, Գօրօմիլաս' Մալիյէ նազարէթի, Ալէքսանտրիս' Նաֆի'ա նազարէթի, Պէնաքիս' Զըրա'աթ նազարէթի։

Փօլիտիկէ։ Գրալիչա Մարիա Փիա վէ Փրէնս Տիւգ Ալֆօնս Իթալիայա 'ազիմէթ էթմէք իւզրէ ճէպէլ իւթ Թարիգաէն Րէճինա էլընա գընրկըսընտա բաքիպ օլմուշլար սըր։ Պու սըրատա Ինկիլիզ 'ասքերլերի Փօրթուկիզ խանէտան ը հիւքմատարիսինէ իճազ էտէն Իսթիրամաթ ը մախսուսէյի իֆտա էթմիշ տիր։ Գրալ Մանուէլ վէ Գրալիչա Սմիլի տախի 'այնի մէրասիմէ վէչէրօղլա Ենո Սլոկըրն հաթընա րաքիպլէն Ինկիլիզերրայա կիթմէք իւզրէ, ճէպէլ ի Թարիգաէն միւֆարագաթ էյլէմիշլէր տիր։

Հոկտ. 15 Թարիխիյլէ Լօնտրատան Լօյթ Աճյայնըրա եազըլըյօր. 'Ա"իլէ ի գրալի Փօրթուկիզ Ճիւմհուրիյէթինին կէչէճէք մէմ'ուսան ինթիխապաթընտա միւֆրին մէրթէպէ գրալիյէթ Թարաֆտարլարընտան մէմ'ուս ինթիխապ էթմիրմէք իչիւն պիւթիւն գուվվէթ վէ նուֆուզընը սարֆ էտէճէք տիր։ Փօրթուկիզ հիւքիւմէթ ի մուվագգաթաս պիր պէյաննամէ նէշր էտիրէք, էվվէլճէ վէրիլմիշ 'օլան պիլճիւմլէ րիւթպէ վէ 'իւնվանլարընը իլղա էտիլտիյինի պիլտիրմիշ տիր։ Գրալ Մանուէլին էշէտ ի զաթիյէսի քէնտինինէ ի'ատէ օլունաճագտա տա, սէրայտա պուլունան զիգըյմէթ էշէտ ի սա"իրէ ֆիւրսաթի օլունարադ, հասըլ օլաճադ փարա իլէ 'ա"իլէ ի գրալինին հիւքիւմէթէ օլան տիյունը Թէվվիյէ էտիլէճէք տիր։ Գրալընը Թահէր ը Թէսարրուֆքընտա պուլունան էմլաք ու 'ագարընը գըյմէթի 10 միլեօն մարգ Թախմին օլունույօր։ Էմլաք ը մէղքիւրէտէն պիր գըսմընըն վարիտաթը եինէ գրալա վէրիլէճէք տիր։ Գըսմը տիկկրի իսէ միւշարիլէյհին պօրճունա մահսուպ էտիլէճէք տիր։ Զարպխանէտէ սապզդ բինճալ ը հիւքիւմէթ իլէ մէ"մուրիյինին սիքքէ զարպը իչէրինէ միւտախալէ էտէրէք % 35 գազանտըղլարը Թէհազգուդ էթմիշ տիր։

Մէ-Ընվէվվ'ե. Սըրպիսթան վէլի'ատա վրէնսի Թինֆօտան ազըր սուրէթտէ խասթա պուլունմագտա տըր։ — Ֆրանսատա 'ամէլէ վէ մէ'մուրիյինին կէչէն հաֆթատան պէրու տէվամ էտէն Թա'Թիլի էշղալը խիթամ պուլմըշ տըր, Թա'Թիլի էշղալ հէյ"էթի իթթիֆագը սրա իլէ Թէքրար չալըշմաղա գարար վէրմիշ տիր։ —Տիւգ վէ Տիւչէս Տիւգ Օռնութհ Ա.Ֆրիգա ի ճէնուպիյէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ'էթմիշլէր տիր։ Մա'լիմ օլորղը իւզրէ, Օռնութհ Ա.Ֆրիգա ի ճէնուպի փարլամէնթօսընըն րէամ ի քիչսատընը իճրա էտէճէք տիր։ — Հոկտ. 18ճի Նիւ եօրգտան պիլտիրիլիյօր.— Թայեարէսիյէ Պահրը Մուհիթի Ա.թլասիյէ միւրուր Թէչէպպիւսինտ պուլունմըշ օլան Թայեարէճի վէլմանը պահրէն Թա'գիպ էթմէքտէ օլան Թրէնճ սէֆինէսի գափուտաունընտան Նիւ եօրք Թայմզա վարիտ օլան պիր գըթ'ա Թէլսիզ Թէլէկրաֆնամէ մէֆհատընա նազարէն Վէլման Թէյեարէսի 35 տէրէճէ 43 տագիգա 'արզ վէ 68 տէրէճէ 18 տագիգա Թուլ տա"իրսինտէ գազէզէտէ օլարագ, Մր. Վէլման իլէ Թաֆիճէսի մէղքիւր վափօր Թարաֆընտան Թախլիս օլունմըշ տըր։ — Լօնտրատան պիլտիրիլիյօր. Զէյրինկ Գրօս Պանգ Թա'Թիլի Թէ"իյաթ էյլէմիշ տիր։ Թէ'ահհիւտաթը 2 միլեօն Ինկիլիզ լիրասընա պալիղ օլմազտա տըր։

ՀԱՅԱԹ Ը ԻՆԱՆԻՑԷՆԻՆ ԻՄՔԵԱՆ ՎԷ ԳԱՊԻԼԻՑԷԼԷՐԻ

Տր. Ճօրճ Ո–ոլտըն

1.

«Իսթէյէն հայաթ աուչընան մէճմանէն ալըն», Վահ. 22. 17։ «Մէլէքիւթ իւա սէմավաթ ճէպր օլունուբ վէ ճէպպարլար անը զապթ եաէրլէր», Մաթթ. 11. 12։

Ճէլսէճէնին միւսէլլէմ պիր հազիգաթ մագամընա պէյան էթմիյինէ կէօրէ, ինսան եէքթա պիր մէվճուտ օլուպ պիւթիւն պէտայի'ի քաի՛նաթ իչինտէ միւմթազ պիր մէվգը'ի հա՛իզ տիր։ Իւլումը ճէհթիէնին ինսանըն մատտի 'ալէմ իլէ սըզը 'ալագա վէ միւնասէպէթինի իսպաթա չալըյան չու'պէսի պիլէ ինսանը գա'իտէ ի թէքեամիւլիւն էն 'ալի մահսուլը մագամընա թէլագգը էտէր։ Ինսան եէկէանէ մախլուգ տըր քի անըն հէտֆի մէվճուտիյէթի տանա 'ալի սընֆտան օլան մէվճուտլարըն խայրը օլմայըպ, անճագ պիննէֆա քէնտի սընֆընըն խայրը վէ Ալլահա խըտմէթ ու 'ուգուտիյէթ տիր։ Եալընըզ քէնտիսի՝ քէնտի իսթիգպալընը կէօրիւպ քէնտինին գըտմէթ ու գաէրինի թա'ևին էտէր։

'Ալէմի նէգաթաթտա պիր ֆիլիգ՝ նատիրէն քէնտի գապիլիյէթլէրինի թէվսի' ու իքմալ էտէպիլիր։ Պուրաճգտա պու նուէթգտա չօգ տէֆ'ա թէսատիւֆ էտէճէյիմիզ պու քէլիմէյի, 'ալա թարիգ իւլ իսթիթրատ, մուխթասարէն լուտֆ էյլէսէք, պէլքի ֆա'իտէտէն խալի օլմազ։ Էն նիւքսէք սընֆտա մէնսուպ չակիրտլէր պու քէլիմէյե վագըֆ իսէլէր տէ, սա՛իրէր վագըֆ տէյիլ տիրլէր։ Իմքեան եախօտ գապիլիյէթ տէյէրէք հէնուզ նէչվ ու նէմա պուլմամըշ պիր գուվվէթ եախօտ ասըլ օլտըղընտան ֆարգը պիր չէյ օլմազըգ իմքեանընը անլայճաղըզ։ Փալամուտ եա փէլիա՝ էլպէթթէ պիր ադամ տէյիլ իսէ տէ, քէնտիսինտէ աղամ օլմազըգ գապիլիյէթ ու իմքեանը վար տըր։ Եաւմուտթա՝ թավուգ օլմազըգ գապիլիյէթ ու իմքեանընա մալիք տիր։ Պուղտայ հապպէլէրինին եիւզտէ պիրիսի պիւէ ֆիլիզլէննիպ ֆիտան հասըլ էտէպիլէճէյի Թօփրաղըն իչինէ կիրմէզ։ Հէր պիր փէլիթ՝ մէչէ, եա'նի օրմանըն էն ճէսիմ աղամը օլմազըգ գապիլիյէթ ու իմքեանընա մալիք իսէ տէ, պինտէ պիր փէլիթ պիւէ պու մագսէտէ խատիմ օլմազ։ Պաւ իսրաֆ տէմէք տէյիլ տիր, զիրա Թա պի'աթ ասլա միւսրիֆ տէյիլ տիր։ Ֆիլհագիգա փէլիթ քէնտի նէվ'ինէ ֆա՛իտէյի օլմագսըզընճն մանվ ու զա՛իլ օլուր վէ քէնտիսինին իսթէսխյի օլմագսըզրն սա՛իր մագսէտլէր եօլունա ֆէտա էտիւիր։ Տանա 'ալի սընֆտա մէնսուպ մէվճուտլարըն խայր ու մէնֆա'աթընա խատիմ օլուր, գուրթտան ինսանա վարընճայա գատար պինյէրճէ նէվ' հայվանաթա զըտա վէ հայաթ թէտարիք էտէր։

'Այնի չէյ՝ պիր նէվ'ինէ տիկէր պիր նէվ' իչիւն իսթի'մալը, իսուսուսի իմքեան վէ գապիլիյէթլէրին 'այնի զահիրի իսրաֆը հայվանաթ հագգընտա տաքի սահիհ տիր։ Թէքվին քիթապընըն պիղէ պէյան էթտիյինէ կէօրէ, քեաֆֆէ ի հայվանաթ՝ ինսանըն խայր ու մէնֆա'աթը իչիւն խալգ օլունմուչլար տըր վէ ինսանա տէնիզ պալըղընա, հավա գուչընա վէ եէր եիւզիւնտէ եաչայան քեաֆֆէ ի հայվանաթա հիւքմ էթմէյէ սէլահիյէթ վէրիլմիչ տիր։ Պիզի պիր չէյ հագգընտա սապիթ սուրէթտէ իսրար էթմէյէ մուգթէտիր գըլաճագ քեամիլ 'իլմ ու մա'լիւմաթա մալիք տէյիլ իսէք տէ, 'իլմ իւլ արգընն էն էվվէլքի տէվրլէրինտէն ի'թիպարէն, պիւթիւն 'ալէմի հայվանաթընն պու զէմինին ինսանա մէսքէն օլմագ իւզրէ հազըրլանմասընա խատիմ օլմուչ իսիյինէ ինանմագըզդ նապէճա տէյիլ տիր։ Լաքին պու խըտմէթ՝ վաղֆանէ եախօտ իսթի'յարի պիր խըտմէթ օլմամըշ տըր։ Պու խըտմէթին իւճրէսի՝ անճագ բահիմ վէ բահման Ալլահընն էճնաս ը հայվանաթընն թէզայիւտ վէ մուհաֆազասընա խատիմ օլան չօլ քէօր սէվգ ի թապի'աթլարա զինճիրլէմիչ օլտըղը զէվգ ու լէզզէթ օլմուչ տըր։

Ինսան տախի պիր հայվան տըր, վէ պիր հայվան մագամընտա մատտի հայաթը էանասընտա սա՛իր հայվանլարըն թապի' պուլունտըգլարը 'այնի գավանին թահտիսաթընա թապի' տիր։ Պունը ինքեար էթմէքտիք գապիլ տէյիլ տիր։ Պագը գալան զըմ էն էյիսի տիր։ Լաքին օրատա պիլէ ինսանը սա՛իր պիլճիւմլէ հայվանլար իլէ ինսան արասընտա պէօյիւք պիր ֆարգ վար տըր։ Բեամիլ պիր արսլան պուլմագըզդ, արսլան թապի'աթընն էսէրի օլտըղընտան գապիլ իսէ տէ, էեր իւզէրինտէ քեամիլ պիր ատմ պուլմագըզդ ինսանընն տա՛իրէ ի իմքեանը խարիճինտէ տիր. զիրա ինսան քէնտի ախլագընըն պինասընը քէնտիսի եաիար։

Թըֆըլ եախօտ ճանիլ հալտէ էօլմիչ օլուպ տա մէվճուտիյէթլէրինին իմքեան վէ գապիլիյէթլէրինիգուվվետէն ֆի'իլէ չըգարմագըզդ միւմքին օլմամըշ օլանլարա տա՛իր սիւ՛ալէր վար տըր քի ֆէլսէֆէ պունլարա ճէվապ վէրմէյէ մուգթէտիր օլմամըշ տըր։ Անչէրի անճագ Ալլահընն 'ատալէթ վէ մէրամէթինէ հէվալէ էտէ պիլիրիզ։ Լաքին պու սիւ՛ալէր ինսանընն տանա 'ալի պիր սընֆտա մէնսուպ օլուպ քէնտիսինին թապի'աթը սիւֆլասը միւսթէսնա օլարագ, պիլճիւմլէ հայվանաթտան ֆարգը իսիյէ խուսուսընտա զինճիրտէ պիր կէօնճ չիւպհէ վէ վէսվէսէյէ մանալ պրագմաձլար։

Ա. Էվվել պէ էվվել նազար ը ի'թիպարէ այըննաճագ խուսուս չու տըր քի հէր ինսան միւնֆէրիտէն պիր ադամ եախօտ հայվան կիւպի պիր ճինս

ան մէնսուպ օլարգտան պաչգա, պիր չախս տըր տախի, վէ չախսիյէթ՝ ֆէրահյէթտէն փէք ֆարգը պիր չէյ տիր։ Շախսիյէթ ճէսէտէ տէյիլ, ան-ճագ բուհա 'ա՞իտ պիր չէյ տիր։ Շախսիյէթ՝ հիսա եախօտ վուգուֆը նէֆսի, միւտրիքէյի վէ մուհա-թարիյէթի չամիլ տիր։ Ինսան քէնտիսինին պիր պիր ինսան օլարգընը վէ քէնտիսի իլէ սա՞իր ա-տէմլէր արասընտա պուլունան ֆարգը պիլիր։ Մէչհուր պիր ֆէյլէսուֆ՝ «Էկէր տօնուզ՝ Պէն տօ-նուզ ըմ, տէյէ պիլսէ, պէօյլէ տէմէսիյլէ պիլէ, ար-թըդ տօնուզ օլմադըգտան խալի գալըր իտի,» տէմիշ տիր։ Ինսանըն միւրչիտ՝ սէվգ ի թապի'աթ տէ-յիլ, անճագ միւտրիքէ վէ վիճտան տըր. քէօր մէյլ տէյիլ, անճագ 'ագլի մուճիպ վէ միւչէվվիգլէր տիր։ Ինսան պիր չախս օլուպ իխթիյարընըն էսէրի օ-լան էվսաֆը ախլագիյէսի վար տըր։

Բ. Հայվան հալը հազըրտա եաչար։ Ինսան մա-զիտէ վէ միւսթագպէլտէ եաչար վէ քէնտիսինին 'իլմ ու թէճրիպէ նուրըյլէ իրչատ օլունարագ քէն-տի գըսմէթ ու գատէրինի թա'մին էտէ պիլիր։ Պուն-տան տահա պէօյիւք պիր թէզատտա խայալ էթմէք-լիֆ միւմքին տէյիլ տիր։ Հայվանընն գըսմէթ ու գատէրի զարուրի վէ միւպրէմ տիր։ Անընն հայա-թը գուվվէթին քէնտիսինի սէվգ ու թահրիք է-տէն քէօր պիր մէյլինտէն պաչգա պիր չէյ տէյիլ տիր, վէ իչպու մէյլին քէնտիսինի նէրէյէ սէվգ էթահյինի տախի պիլմէզ։ Գուվվէ ի հաֆըզէ զայ' օլան նի'մէթտէն տօլայը, վիճտան իզթիրապը վէ տէրտ ու էլէմ իլէ անը մու'ազզազ վէ միւզթարիպ դրլմատըզը կիպի, անընն հայաթը լֆրա օլունան ա'մալը խայրիյէ միւլահազասըյլէ, եախօտ սէվկիւ-լիւլէրին զիքր ու խաթըրէսիյլէ եախօտ մէ'ուտ պիր հայաթըն միւպարէք թէճրիպէսիյլէ մահզու-զիյէթ վէ մէսէրրէթլէ տօլմազ։ Անըն իչիւն չիւպ-հէ վէ գօրգու իզթիրապարը նամա'լիւմ չէյլէր օլորգլարը կիպի, իւմիտ վէ էմլէլէրին վասֆ ու թա'րիֆ օլունմազ մէսէրրէթլէրի տախի նամա'լիւմ չէյլէր տիր։ Անընն իչիւն միւսթագպէլ եօգ տըր։ Իգպալ եախօտ իտպար, հայաթ վէ մէմաթ, ճէն-նէթ եախօտ ճէհէննէմ եօգ տըր, վէ վազիֆէնին անընն նազարընտա պիր կէօնէ մա'նա վէ էհէմմիյէ-թի եօգ տըր։ Անճագ քի ալըշըպ տա ինսանընն թէ'սիրինէ մա'րուզ օլուրսա, պու կիպի պիլգինէն սուրէթինէ մալիք օլուր։ Վէ լաֆին ինսանընն հա-յաթընը թէչքիլ էտէն չէյլէր պուննալար իխթիյնի պի-լիրիզ։ Նէպաթաթ զէվգ ու էլէմէ վագըֆ տէյիլ տիրլէր։ Հայվան անճագ կէչիճի պիր ախտա անա վագըֆ օլուր։ Լաֆին ինսան իչիւն զէմանընն օ կի-պի պիր մահտուտիյէթի եօգ տըր։ Մազի վէ միւս-թագպէլ հալը հազըրընն զէվգ ու էլէմինի քիւլիյէն ունութտըրսա պիլիր, վէ բուհ անճագ էպէտի օլան մէա'ուտիյէթլէ մէճմուն օլուր։ Տահասը վար. ինսան՝ քէնտինին գըսմէթ ու գատէրի պիննէֆս քէնտինին իխթիյար ու իհթիխապընտա մէնուէթ օլ-տըղընը պիլիր։

Գ. Քէզալիք, ինսան էտնա սընըֆտան օլան մախլուգաթտան մէվճուտիյէթինին մութլագ հէ-տէֆի մագսուտը տահա 'ալի սընըֆա մէնսուպ հէր հանկի պիր մախլուգըն խայր ու մէնֆա'աթը օլմատըղը ճիհէթլէ ֆարգը տըր։ Նէպաթաթ հայ-վանաթըն տէֆ'ի իհթիյաճլարը իչիւն տիրլէր։ Հէմ նէպաթաթ հէմ տէ հայվանաթ՝ ինսանըն մէնֆա'-թը իչիւն իսէլէր տէ, ինսան Ալլահըն 'իզզէթի վէ սա՞իր ինսանլարըն խայր ու մէնֆա'աթը իչիւն տիր։ Պիզ ինսանըն գըյմէթ վէ հայսիյէթինի, իչթէ պուրատտա պուլունըրզ։ Պիր գաչ սէնէ հաս-սէլէրիմիզին զէվգլէրինի չըգարտըգտան սօնրա, էո-լիւպ գուրտլարտա նէմ օլարմ տէյիւ եաչամայօրզ։ Աատմլէրին էօնիւնէտ թէրագգը վէ նէչվ ու նէ-մայա մախտուս կէնիչ պիր մէյտան վար տըր։ Խալիգիմիզ վէ Ալլահըմըզըյ միւլագաթ իլէ կէ-չիրիլսէն վէ հալընըզ պիզիմ քէնտի թէրագգըմըզ իչիւն տէյիլ, անճագ քէնտի րէֆիգ վէ էնխա-բիմիզին բէֆահիյէթ վէ սա՞ատէթի իչիւն տախի կէչիրիլսէն պիր 'էօմր մէյտանը վար տըր։

ՄԷՎԱՏՑ Ը ՄԻՒՆՏԻՐԻՃԷ

Դիւ էօրգըն եէնի մէտիէլի	Հ. Մ. Ալէն	1003
Փօրթուկիզ գրալիյէթինին սուգութը	,, ,, ,,	1003
'Իլմ իլէ տինին տօսթլուղը	,, ,, ,,	1005
'Ասրլարտան պէրու եախլէն սիճ՚ալ		1006
Դօչէրա վէ Թիֆօ	Մ. Մէնասեան	1007
Ինճիլի ֆըրգալար գուվվէ՚թ. մի զա-'աֆ մը	Յ. Վ. Մոսրապեան	1009
'Ադնթագ Գըզլար Մէտրեսէսինին էլլի աէնէլիք Թարիխի	Օր. Ֆլօրա Ա. Պէջճեան	1012
Մա'լիւմաթ փարչալարը	Յ. Կ. Հայճեան	1013
Հաճինտէն մէքթուպ	Կ՚ր. Յ. Քեչէչեան	1014
Շու՚ուննաթը սիյասիյէ		1015
Հայաթ ը ինսանիյէնին իմքեան վէ գապկիյէթլերի	Տր. Ճօրճ Ո-օլտըն	1019

Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱ'ԱՍԸ
ՅԻՆՃԱՆՃԻԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՕՒ